

ENA IZMED KOZ, ki je na Bikinu Atolu prestala atomsko bombo. Večinoma so v eksploziji poginile ali pa kmalu pozneje vsled posledic atomskih radiometnih žarkov.

Bodočnost malih dežel predmet dveh konferenc

Grčija proti Albaniji. Bolgarija napadana. — Aplikacija medvojnih "nevtalcev" za pristop v organizacijo združenih narodov

Na mirovni konferenci v Parizu se grška vlada trudi razbiti Albanijo, ker zahteva precejšen kos njene zemlje in pa vojno odškodnino od nje. Jugoslavija jo brani in dokazuje, da je (Albanija) prispevala k zavezniški zmagi.

Razdelitev v dva tabora
Albanija je majhna dežela, z okrog milijon prebivalcev. Kraj je po večini slabo rodovit in življenjski standard albanskega ljudstva je nizek. Nesreča, ali po sreča za Albanijo je, da je na zelo strateški položaj in tako so se zavezniški že po prvi svetovni vojni z njo veliko pečali. Oklicali so jo za neodvisno "republiko", nato se premislili in ji dali kralja.

Za vpliv v Albaniji sta nato tekmovali Jugoslavija in Italija. Prvačila je slednja, ki je končno Albanijo proglasila za svojo provinco in jo mobilizirala v svoje vojne namene.

Grki so torej deloma v pravem, če Albanijo dolže, da je bila vojni teren proti njim. Toda Albanci niso hoteli ne kralja, ki ga jim je usilila "zapadna demokracija", ne Italijanov. To se je videlo čim je osiše začelo izgubljati vojno.

Albanija je sedaj "komunistična" dežela, slično, kakor Jugoslavija. Obe državi tesno sodelujeta druga z drugo, in Albanija bi rada, da jo zavezniške sile na mirovni konferenci v Parizu priznajo za "sobojevnico" in v varnostnem koncilu združenih narodov v New Yorku pa je vprašala za sprejem.

Grška vlada obojemu odločno nasprotuje in na svoji strani ima anglo-ameriški blok.

Vprašanje nevtalnih dežel
Albanija je torej v teh prekanjih poglavje zase. Na vsem Balkanu je Grčija edina, ki ji nasprotuje. Toda Grki imajo močne prijatelje in zato Albanija ne bo še dobila priznanja, kakršnega si želi.

Vzrok neprijaznosti do Albanije torej ni le to, da ji Grčija nasprotuje temveč dejstvo, da spada v takozvani sovjetski blok. Ta je v manjšini bodisi na konferenci v Parizu kakor na seji varnostnega sveta v New Yorku.

Vendar pa je dovolj močan, da tudi on lahko "nagaja".

N. pr. v New Yorku glede aplikacije tistih nevtalnih dežel, ki žele postati članice organizacije združenih narodov. Med njimi je Irska. Med vojno je bila sicer nevtralna, toda tako, da je bilo Nemčiji v korist. Celo predsednik Roosevelt se je nad njo radi tega jako jezil ter ji očital, koliko že so Zed. države storile za njeno svobodo in ji gospodarsko pomagale. Dejal je, da bi bilo prihranjeno življenje marsikakemu našemu vojaku, ako bi Irska nehala igrati nevtralnost ter dala svoje obrežje na razpolago zaveznikom. Pa tega nikakor ni hotela, ker je vladajoči sloj na Irskem mrzil Rusijo in "komunizem", ne pa Hitlerja. Tako razpoloženje še obstoja. Zato je sovjetska vlada proti irski aplikaciji za pristop med Z. N.

Nasprotovanje Portugalski
Istotako je Sovj. unija nasprotna Portugalski. To je napofašistična dežela, z diktaturo v prid privilegijev, v njej pa politiki pa je oslonjena že dolgo dobo na Veliko Britanijo. Če bi postala članica Združenih narodov, bi imel anglo-ameriški blok en glas več, z Irsko dva glasu več, in če se sprejme še arabske dežele, bi bilo to za london- (Nadaljevanje na 4. strani.)

ŠČUVANJA ZA ZANETITEV TRETJE SVETOVNE VOJNE NAJVEČJI ZLOČIN

Jezuitski profesor Rev. Robert A. Graham je v predavanju pred učenci poletniške šole Jezuitske ustanove za socialno znanost v Chicagu dejal, da je skrajno nevarno udajati se veri, da je tretja svetovna vojna neizogibna.

Izvajal je, da ako se dogodi, bo katastrofalna za krščanstvo in za civilizacijo. Kar je po njegovem eno in isto. Toda med ljudmi njegovega poklica jih je veliko, ki mislijo drugače. Žele namreč, da se bi Zed. države s svojimi atomskimi bombami zapodile čimprej v Sovj. unijo in tako bi ostala na svetu samo še ena velesila — namreč naše Zed. države.

Rev. Graham — saj tako trdi časniško poročilo, je drugačnega mnenja. Če se svet spet zapodi v vojno požar, bo posledica katastrofa i za cerkve, za stare privilegije in tudi za ljudstvo, ker bo vse le grobišče in pogorišče.

H. V. Kaltenboren, ki ga plačuje za njegove propagandne govore po radiu multimilijonarska oljna družba, pa je minuli teden argumentiral, da naj obračunamo s Sovj. unijo takoj — sedaj, ko še vemo, da je zmaga nam zagotovljena.

Kajpada, on ni edini propagandist te vrste. Milijoni, ki čitajo n. pr. Hearstove liste, pa nobenih drugih, so že kar od sile razvneti, čemu ne udarimo po Jugoslaviji in Rusiji.

Dan za dnem objavljajo Hearstovi in drugi reakcionarni časopisi članke, ki ščuvajo to deželo v vojno. Namreč, da naj svoje koristi branimo predno bi nam drugi utegnili postati nevarni.

Toda kdo nam je sploh nevaren? Vsi vemo, da Rusija nima nobenega tako svobodnega morja kakor jih imamo mi. In da smo mi sedaj velesila z jajo bojno mornarico kot pa jo imajo vse dežele skupaj. In pa da ni velike dežele na svetu, ki se nam bi mogla primerjati v produkciji in v kvaliteti naših industrialnih izdelkov in pridelkov.

Ker nevarnosti za vojno napram nji ni, čemu jo izzivati?

Seveda, umevno je, da vsi, ki jo hočejo, mislijo le na USSR in njene "satelitke". Ne pomislijo pa, da bi taka vojna ne pomenila zmago bržkone za nobeno posamezno velesilo temveč le zmedo ter svetovno civilno vojno.

Katoliška cerkev v splošnem je za zlom USSR, a ob enem se vojne boji, ker lahko pritira svet le v še večji "boljševizem".

Kajti v kapitalizmu ga gotovo ne bo. Čimveč vojen, slabše za stari red, ki temelji na dobičkarstvu za tisti sloj, ki ne dela, a vendarle zajema in žanje.

Cerkev se je zelo sprijaznila z resnico, da se svet k pravilu, "dajte cesarju, kar je cesarjevega," več ne povrne. Rada pa bi sebe obvarovala. Ampak tudi pod njo so tla že zelo omajana. In je zelo pametno in prav, ako so v nji ljude, ki svare pred hujškanjem v novo vojno.

Maksim Litvinov, ki je padel v boju za kolektivno varnost po svetu

V pokojnem društvu narodov v Zenevi je bil sovjetski predstavnik Maksim Litvinov edini, ki je na vso moč svaril zapadne sile pred vojno, ki jo je netilo osiše. Toda kapitalistični krogi so se bali bolj moskovskega komunizma kakor pa Hitlerjevega-Mussolinijevega-Francovega fašizma in zato je Litvinov govoril gluhim ušesom. Nato je bil odpoklican in vržen med staro šaro.

Ko je Nemčija napadla Rusijo, je bil potegnen z diplomatske police ter poslan za veleposlanika Sovjetske unije v Washington. A tudi tukaj mu ni šlo po sreči. Bil je spet pozvan nazaj in upokojen. Nato so ga zaradi zunanje sveta imenovali za pomožnega komisarja vnanjih zadev.

Ta služba mu je bila odvzeta koncem avgusta, kar pomeni, da vodilni krogi v Kremlinu nič

Boj za ukinjenje religijne davčate Jugoslaviji

Minuli teden se je oglašal neki duhovnik v Dalasu, Tex., naj se prepove vse pošiljave UNRRA Jugoslaviji, saj kar se njegovega mesta tiče. To se je zgodilo. Jeza nad Jugoslavijo je nastala vsled incidentov z našimi letadci in pa ker je (Jugoslavija) v "sovjetski sferi".

Bilo pa bi za take duhovnike, razne Kaltenborne in vladne uradnike dobro, ako bi utegnili. Videli bi porušene kraje, požgane vasi, razbite mostove, podminirane tunele, škodo na vseh koncih in krajih.

V Trstu krađejo Lahi tovor, ki ga tja pošilja UNRRA za Jugoslavijo, Češko, Avstrijo in Madžarsko toliko, da se je nad zavezniškim (anglo-ameriškim) poveljstvom znesel na vsa usta Fiorelo La Guardia in dejal — kot smo v tem listu že prej omenili — da ako ne morejo naših paketov ščititi angleški in ameriški vojaki, dajmo to prednost stražarjem onih dežel, v katere pošiljamo namenjene. Le na ta način bodo lahko šle svobodno iz Trsta.

Koliko pokradejo v Trstu paketov, ki jih pošiljajo naši rojaki svojcem v Jugoslavijo, nam ni znano. Bržkone mnogo, ako je La Guardia v pravem. Ker je on načelnik UNRRA, mu je pač verjeti. Saj ni dobro zanj, da blago, namenjeno in naslovljeno potrebni, ne doseže cilja. A je vendar toliko pogumen v zahtevah, da se to hibo (namreč tativno) odpravi.

V istih duh so v Washingtonu poudarjali, da je dobila Jugoslavija od UNRRA skozi Trst 935,283 ton raznega blaga in veliko tudi skozi druge luke ter proge.

Številki o teh pošiljajah v uradnih podatkih je mnogo in nekatere so si v konfliktu. Lahko pa verjamemo, da UNRRA Jugoslaviji je pomagala. Če ji ne bi, bi sedaj ne bilo zahtev, da naj se ji pomoč ukine.

več ne verjamejo v "apizanje" zapadnim silam.

O tej spremembi v sovjetski vladi in v sovjetski njeni politiki je napisal korespondent poročevalske službe ONA, Donald Bell sledeči članek:

Pred par meseci je praznoval Maksim Litvinov svoj 70. rojstni dan. Nikdo se ni zmenil takrat za to obletnico, dokler ni čez mesec dni prišla vest, da je bil ta stari in zvesti bolševik odpuščen s svojega mesta namestnika zunanje ministrice. Novica je presenetila vse zahodnjaške diplomatske kroge, kajti Litvinov je veljal kot eden prominentnih članov svetovne bratovščine diplomatov.

Mnogi sodijo, da velja pričakovati po odpuštvu Litvinova, da bo sovjetska politika mnogo bolj trda, bolj radikalna in manj popustljiva.

Vpliv Litvinova na sovjetsko zunanjo politiko je bil malenkosten v teh zadnjih letih. Sploh je svet najbrže precejeval njegov pravi vpliv tudi že v oni dobi, ko so ga nekateri slikali kot drugega najvplivnejšega človeka Sovjetske unije. Splo-

(Konec na 5. strani.)

KOMENTARJI

Zbira in presoja urednik

Italiji na mirovni konferenci v Parizu ne gre tako dobro kot je pričakovala. Hotela je, naj bi zavezniški pozabili, da je bila v vojni proti njim, in naj bi jo raje priznali za "sobojevnico". Premierju Alcideu de Gasperiju se je posrečilo izvoziti za Italijo precej olajšav, toda tega, da je bila fašistična in ena glavnih kolov v osi, se mu ni posrečilo izbrisati.

Edvard Kardelj je v Parizu pri kovanju miru "izmed sovjetskih delegatov" najglasnejši. Tako trdijo poročevalci naših listov, kar je Kardelju v priznanje. Zastopniki malih dežel so ponavadi "prepehivani", ali kot pravi angleška fraza, "pushed around". Vzrok, da je Kardelj toliko glasan pa ni to, da hoče argumentirati za prazen nič. Gre se za Trst, za bodočnost slovenskega naroda in za zgraditev miru.

Pavle Lukin je drugi Jugoslovčan, ki je dobil publiciteto v ameriškem tisku. Na konferenci koncilu Združenih narodov je skušal prepričati kitajsko delegacijo, čemu se naj Albanijo sprejme v to organizacijo.

Lake Success v državi New York je mesto, kjer se pote delgati v reševanju mednarodnih problemov ne da bi še kakega določeno rešili. Organizacija Zdr. narodov ima potemtakem prav tako malo upanja za uspeh, kakor ga je imela pokojna liga. Ampak morda je zanjo to dobro, da ljudje ne stavljajo vanjo nikakršnih upov, pa ji prav to lahko pomaga k uspehom.

Sovjetska delegacija je čudovito presenetila angleške in ameriške diplomate s predlogom, da naj komisija združe-

nih narodov preišče, kaj počno razne zavezniške armade v tujih deželah. To se tiče predvsem angleških čet v petrojejskih krajih v Aziji in Afriki in pa ameriške armade na Kitajskem.

Albanija v organizacijo združenih narodov vsled anglo-ameriške-grške opozicije ni bila sprejeta. A tudi Irska ne, in ne Portugalska in ne Trans-Jordan. Izmed vseh teh treh se smatra Irska za najbolj krščansko (katoliško) in to je tudi današnja Portugalska. Albanija je napol mohamedanska in napol krščanska, dasi je v resnici potrebna ne samo višjega življenjskega nivoja pač pa tudi "nove vere".

OPA je zopet med nami. Skoda, ker ne more ustrežati nameri, radi katerih je bil ustanovljen. Namesto nižanja gredo cene višje in višje. Mudi se jim kvisko veliko bolj kakor romarjem, ki se potiskajo navzgor na razna božja pota.

Cesa nam manjka? Vsega je zadosti, pravijo. Živine, žita, volne, bombaža, prav vsake reči. Toda v prodajalnih teh reči včas vendarle ni. Čemu ne? O, "cene so prenizke," pravijo, pa se dogaja, da se iste reči dokaže na skrivaj po višjih cenah. Torej na črni borzi. To stane milijone dolarjev povišav vsak dan in to je podomeča inflacija.

Trdijo, da ako se vrnemo k staremu kapitalističnemu zakonu, ki mu pravimo po angleško "supplies and demands", pa se bo vse mahoma pocenilo. To je velika laž. Ako bi to v resnici izgledalo tako kakor trdijo propagandisti, čemu pa potem takem kapitalistične stranke same uvajajo kontrolo nad produkcijo in (Nadaljevanje na 2. strani.)

OBNAVLANJE NAROČNIN OB ČASU POMAGA LISTU IN UPRAVNIŠTVU

Naši upravni Ani Benigerjevi bo to jesen veliko pomagano, ako bomo naročnino na Proletarca obnavljali točno namesto da bi ona izgubljala čas s pošiljanjem tirjatev dvakrat ali trikrat.

Njena briga sedaj je pridobivanje oglasov v prihodnji letnik Koledarja, kar je najnujnejše delo in bi moralo biti v bolj rednih okolščinah že dovršeno.

Mnogi naročniki so se privadili pošiljati obnovitev naročnine sami, a druge je treba opozoriti. Tega dela nam ni žal, težje pa je, če se pomisli, da je treba take opomine pošiljati znova in pri tem zanemarjati drugo agitacijsko delo.

Iz izkazov v prošli številki je bilo razvidno, da so bili nekateri agitatorji jako pridni. Oziroma izredno pridni. Obetajo nam, da se bo to dogajalo tudi v bodoče. To so za Proletarca zelo vzradostljiva zagotovila.

Vsi, ki jim je za ohranitev našega Ameriškega družinskega koledarja, so vabljeni, da mu pomagajo. Bodisi z nabiranjem oglasov, ki je sedaj v teku, ali z gradivom, in pozneje pri razpečevanju.

V tednu med konvencijo SNPJ ena številka Proletarca ni izšla. In tako smo izvedeli, da imamo naročnike, ki ta list resnično pogrešajo, ako jim ne pride ob času v roke.

Vsem zagotavljamo, da vsak naročnik dobi 52 številke Proletarca za celoletno naročnino, torej ni bil in ne bo nihče prikrajšan.

Urednik se je pobrigal od blizu poizvedeti, čemu tolikšna draginja s papirjem. Ko se je vozil s svojo družbo proti Kanadi in nato v Kanado, je videl ogromna skladišča lesa, že večinoma nagnitega, a papirnice pa so napol "mrtni", razen one, ki jih lastujejo razni dnevniki in magazini. "Chicago Tribune" lastuje ne samo papirnice ampak tudi več ladij za prevažanje papirja. Toda vzlic temu jamra, da se ji je papir od leta 1936 podražil z \$42 na \$74 na tono. Kaj pa še plače, črnilo, stroji?

Torej, vsak nikel, ki ga nam lahko prihranite s točnim obnavljanjem naročnine, bo prihranitev listu ne samo v gotovini, ampak tudi na času. In enako je dobro, ako vsi skupaj upoštevamo sedanje razmere v vseh drugih ozirih. Tako bo Proletarec i v nadalje uspeval, pa Koledar, Majski glas in Prosvetna matica.

Gradnje stanovanj postale velik škandal

Po vsi deželi se dviga na kupe bajt, ki se jih gradi pod pretvezo, da so za vojne veterane. Mnogo teh stavbinskih projektov je bilo subvencioniranih. Ko so darovane vsote pošle, se je z gradnjo prenehalo in tako štrli na tisoče takih hišic kvisko brez oken kakor slepi.

Seveda, ako denarja za njihno dogotovitev ni, jih je treba dati naprodaj takim, ki imajo material in denar, da delo lahko skončajo.

Bržkone bo čez leto ali dve, morda še prej, v kongresu spet kaka komisija, ki bo ugotovila, da se je pod pretvezo pomoči

stanovanj potrebnim veteranom pomagalo v resnici le kontraktorjem dvomljive vrste in pa sorodnikom ter prijateljem tistih, ki so oddajali naročila.

Ako se človek vozi iz vzhoda na zapad, pa z juga na sever in obratno, vidi na tisoče stanovanjskih hiš, ki so dokončane le kar se zidu in morda strehe-tiče. Nato stoji prazne in kontraktori pravijo, da čakajo materiala. Vlada je odredila, da hiše, ki jih kupijo veterani, imajo za gradbeni material prednost, toda hiše v sto tisoče slučajih še vedno štrle v zrak praznih oči.

Naših vojakov je bilo do okrog 12 milijonov. Vsi ne potrebujejo hiš, ker imajo stanovanja druge. Toda tisti, ki jih zares nimajo in so si s pomočjo posojil te hišice kupili, plačujejo za ta privilegij silno drago.

Vsak pošten kontraktor danes prizna, da je gradbeni material slab in da opekarne, žage, lesne in druge stavbinske industrije producirajo slabši gradbeni material kot še kdaj prej. Ampak vladni organi se ne zganejo, razen da pravijo: Prednost za dobavljanje stavbinskega materiala naj imajo le veterani.

Nihče ni tu, ki bi dočel, da naj bo opeka res opeka, ne pa zmes, ki bo razpadla v petih do desetih letih. In les tak, da ga ne bo treba že v drugem letu nadomestiti z novim.

Zed. države imajo v produkciji sijajne zmognosti. Ampak ker se dela vse s stališča profita, bodo slumsi v velikih mestih ostali gnezda za ščurke in podgane, nova predmestja za veterane in druge take, ki kupujejo hiše sedanjega modela, pa se bodo spremenila v petih letih v barake, ki jih ne bo vredno niti popravljati.

Tak je naš "free enterprise" — svoboden v tem, da te lahko guli kolikor ga je volja.

PRIPOVEDNI DEL

VADIM KOŽEVNIKOV:

DARJA GURKO

Avgusta 1941 je doznal predsednik vaškega sovjeta, da skriva Darja Gurko v kleti hiše prašička. Odločil je, da se mora prašiček takoj naslednji dan izročiti Nemcem.

Usoda Darjine rodbine je bila naslednja: moža so ji Nemci ustrelili takoj po svojem priporu, in sicer zategadelj, ker je bil Sergej Osipovič pod lesenim železniškim mostom zažgal lastni voz še neomlatenega žita, kar je imelo za posledico požar na mostu. Deda so Nemci ustrelili brez vzroka. Žive so ostale samo Darja, svakinja in hčerka Olga, stara komaj tri leta.

Prašiček je bil dokaj tolst. Tehtal je okoli štiri pude. Darja ga je zaklala in morali so ga takoj pojesti. Zato je Darja povabila goste. Prišli so, sedli za mizo in začeli jesti. Med gostijo se je iznenada pojavil predsednik. Tudi njega so povabili k mizi. Toda brez pijače ni hotel prisesti. Zato je Darja ponudila svakinji bluzo iz kitajskega krepa, da je dobila vodo. Predsednik je jedel, pil in stalno zapisoval pesmi, ki so jih prepevali gostje na pojedini. Mnoge izmed njih so bile od Nemcev prepovedane.

Naslednjega dne je predsednik prišel v hišo z zahtevom, da mora izročiti Darja prašička Nemcem. Darjo so odpeljali na policijsko skupno s svakinjo in hčerko. Tam so jo tepli z leseno lopato za vejanje žita. Nato so jo s snaho in hčerjo odpeljali v Logojsk, kjer je imela svoje prostore nemška tajna policija.

Na gestapu so Darjo pretepali z gumovkami, potem so jo odvedli v zapore v Minsk. Svakinja je umrla še v Logojsku, ker ni zdržala pretepanja z gumovkami. Darja pa je prenesla vse. Korakala je po prašni cesti, nosila v naročju hčerko, katero ji je v predmestju Minska neka ženska iztrgala iz rok z vzklikom:

"Ne boj se zanj, za vse bom skrbela jaz!"

Darjina obleka se je oprijemala života, na katerem ni bilo več kože, katero so posneli Nemci z gumovkami. Bila je prepičana, da bo umrla na poti, zato je svojo hčerko mirno izročila v druge roke.

V Minsku so Darjo vrgli za bodičasto žico, kjer je gomazelo jetnikov. Polagoma so se ljudje začeli pomirjevati, jetniki pa so dobili trohico več prostora. Darje se je hranila s krompirjem, katerega so Nemci dajali jetnikom, in sicer vsem skupaj v lesenem koritu. Koža Darjinih zateklah nog pa je začela pokati na stopalih. Ko ni mogla več hoditi, se je po koljenih, opirajoča se na komolce, plazila h koritu.

V jeseni so vse tiste, ki so ostali živi, poslali kopat šoto. Ljudje so bili tako oslabei, da

so popadali v jame, kjer so delali. Ko pa je nastopila zima, so napodili jetnike v gozd sekati drva. Pri tem delu so mnogi zmrznili in umrli. Spomladi so poslali Darjo v tvornico za predelovanje kože. Tam je v velikem lesenem koritu izpirala čreva, ki so jih Nemci jemali domačinom. Pri tem delu se je Darja zastupila, toda Nemci so jo kljub visoki temperaturi prisilili, da je nadaljevala delo. Mojster, po rodu Nemec, je pretepal jetnike z dolgim bičem, ki je segal tri metre daleč. Darja je tudi zdaj ostala pri življenju.

Minuli sta dve leti. Jetniki so delali pri nemškem veleposestniku, ki se je bil naselil na posestvu poljskega imenja. V prejšnjih časih je bilo tukaj okrevavališče za delavce iz Minske. Čez dan so morali jetniki delati, prenočevali so v koncentracijskem taborišču na peščenem hričku. Od imenja do taborišča je bilo 14 kilometrov hoda.

Nekega dne je Darja splela košaro iz protja. To je videla veleposestnikova gospodinja Nemka, ki si je zaželela takšno. Narokila je Darji naj splete tudi nji košaro, seveda večjo kakor je bila prva. Nemški paznik, ki je bil na straži, je bil obveščen o tem naročilu ter je dovolil Darji, da odnese košaro gospodinji. Darja je odnesla košaro, stopila v hišo, odprla sobo, videla gospodinjino, kako leži v postelji, položila košaro tiho na tla, zadavila gospodinjino in pobegnila.

Za ta pobeg so Nemci ustrelili štirideset oseb iz koncentracijskega taborišča, kjer je bila zaprta Darja. Pozneje so Darjo prišli v Minsku, kjer je beračila po ulicah kot gluhonema. Sedaj je Darja hrepenela po življenju, čeprav je bila že na tem, da se obesi ter je bila v jami, kjer so kopali šoto, dvakrat v smrtni nevarnosti. Obakrat so jo rešili. Ponoči tik pred vdorom Rdeče vojske v Minsk, so jetnike zastražili v vojašnici, vendar pa so se razbežali in Nemci niso več utegnili, da bi jih pobili. Z drugimi vred je pobegnila tudi Darja Gurko.

V vasi Mihedi, katero so Nemci popolnoma požgali in ki leži 45 km od Minske, smo vnovič srečali Darjo Gurko.

Na pogorišču, ob razvalinah svojih domaćih, so sedeli vaščani. V njihovih očeh ni bilo sledov solza. Nekateri so z veliko marljivostjo gradili koče iz desk. V tišini večernega mraka je odnekod odmeval ženski glas, ki je ukazujoče govoril:

"Najprej morajo otroci dobiti hrano iz skupnega kotla! Mi si suho hrano ne bomo pokvarili želedecev, otrok pa ne smemo zapostavljati! Kdor ima kaj živih, naj jih prinese sem!"

Pozneje se je isti glas slišal

na cesti, kjer so borci inženirske čete iskali mine.

"Fantje, če ne utegnete, da bi očistili žitna polja — pokažite mi, kako se odstranjujejo mine, pa bomo delo opravile ženske! Veste, Nemci so minirali tudi žitna polja, da ne bi mogli do zrnja!"

Potem se je oglasila pesem pri kresu. Zopet je bil isti ženski glas. Ko smo se približali ognju, smo opazili poleg njega suho žensko postavo z mrkim obrazom in zakrpano obleko. Se le ko se je ona ozrla proti nam, smo videli njene oči. Iz njih je sijala neka posebna notranja svetloba — bistrost, volja do življenja. Vprašanja so nam obitala v grlu. Ona pa, kakor da ugiba, kaj bi ji radi povedali, je spraševala po vrsti:

"Tovariši poveljniki, kaj se vam zdi čudno? Ženska se je vrnila iz nemške ječe, namesto hiše je našla pogorišče — pa še prepeva?"

Nenadoma se je lice Darje Gurko zmračilo, pa je dejala s pridruženim glasom:

"Ob času, ko so bili tukaj Nemci, nisem ne jokala, niti jadikovala. Toda vse, kar sem doživela, mi bo ostalo v večnem spominu. Tri leta je trajal ta pekel. Zdj pa vas prosim, da mi razložite, kako in kaj naj ukrenem, da bo prav? Veste, v tej vasi predstavljam sovjetsko oblast. Ker imam največ izkušenj, so me izvolili za predstavnico kraja. Zetev je naše največje vprašanje. Vse našo inventar so te grablje in lopata. Morali bi oditi v gozd in tam poiskati orodje, ki so ga Nemci odvrgli, ko so bežali od nas."

"Najprej si morate urediti bivališča, v jarkih ne morete stanovati," so odgovorili nekateri. Darja pa je nadaljevala:

"Čemu ne bi mogli stanovati v jarkih? V sili je vse dobro. Zdj je naša poglavitna naloga v tem, da pokažemo hvaležnost osvoboditeljem. Zbrali bomo vse pridelek. Glejte, vsakdo sodeluje z besedami, toda pomagati je treba z dejanji! Mene so pretepali, toda zlomili me niso! Prizadevam si, da se sovjetski oblasti oddolžim s tem, da delam sedaj, ne pa takrat, ko se bo življenje uredilo in bo vse zopet v normalnem tiru."

"Ponosna ženska," je pripomnil nekdo iz vojske.

"Vojna me je napravila takšno. Morda sem danes podobna beračici, toda nesrečna nisem. Popolnoma se zavedam svoje moralne moči in vem, kaj morem in česa ne morem storiti. Ne veste, kaj vse lahko žena stori, če se počuti srečno! Jaz sem izvajala veliko duševno moč in vem, kako se z lepimi besedami pridobi preprosto ljudsko srce, ki se ti odpre na stečaj in ti ponudi vsega, kar poželiš."

Vprašali so Darjo, česa najbolj pogreša, pa je odgovorila: "Danes so naši vaščani našli v gozdu ranjene nemške konje. Poslala bom k vam dečka po mast za rane. Skuhali bomo tudi zdravilna zelišča, kajti masčoba je vam mogoče bolj potrebna kakor nam!"

Ko so vojaki odhajali, jih je Darja šepetaje prosila:

"Preskrbite mi kakšno knjigo, iz katere se bom poučila, kaj so sovjetski državljani delali, odkod so črpali svojo moč v tej vojni! Veste, vsi me sprašujejo o tem, radi bi kaj izvedeli, jaz pa jim ne morem odgovorjati, ker ne poznam tega. Tudi sram me je, nekoliko, ker jim tega ne umem razložiti — kljub temu, da so me izvolili za predsednico. Prosim vas, posredujte mi takšno knjigo in mi jo pošljite! Morda pošta še ne posluje redno. Nič zato. Če pride zame pošiljka, pojdem ponjo peš v Minsk! Takšna knjiga je danes potrebnejša od kruha! Vidite, to nam je potrebno — ne pustite me na cedilu!"

Poldrugi mesec po tem dogodku smo bili zopet na poti skozi isti kraj. Nebo je bilo po-

RANJENI VOJNI VETERANI, ki se zdravijo v vojaški bolnišnici v Van Nuysu, Calif., imajo ne samo nado, da ozdravijo, ampak celo upajo, da bodo postali znova letalci, kakor so bili med vojno. Z bolniških koles jev so si nekateri že toliko opomogli, da morejo že v nalašč zanje narejena letala, ker so poenostavljena, samo z enom volanom. Seveda lete le na kratke razdalje a že to jim pomaga k hitrejšemu zdravljenju.

suto z zvezdami kakor z belim cvetjem, zrak je bil nasičen s vonjem vlažnih trav in zdelo se je, kakor da struji ta vonj iz vedrega, hladnega neba.

Ko smo prišli do pogorišč, smo opazili nekakšne obrise zgradb na tistem mestu, kjer so bila prej pogorišča.

Nočni čuvaj, bradat starec z nemško karabinko v rokah, ki se je vzel od nekod iz teme, je pripomnil, da so nove zgradbe nastale šele pred kratkim.

"Kdo pa je opravil tesarska dela?" smo vprašali.

"I kdo neki — žene! Veste, prišla nam je iz Jarceva na pomoč brigada tesark. Tam so dovršile tečaj, zdaj pa potujejo iz kraja v kraj in pomagajo pri obnovitvi. Velik vodnjak je n. pr. izkopala Darja Gurko."

"Kaj Darka Mihajlovna Gurko?" smo se začudili.

"Da, prav ona — nobena druga! Oprostite — ali ste morda pri gardi? Ako želite, vam poostrežemo z jedjo! Veste, zdaj nismo več v stiski. Mlin zopet melje, odkar ga je popravila Darja Mihajlovna."

"Kje pa je zdaj Darja?"

"Kje je? Na cesti menda. Veste, v domovino se vračajo mnogi nesrečniki iz nemških ječ. Nekateri so iz Smolenske, pa tudi od drugod. Vsi pa so naši, Rusi. Darja odide vsak dan na cesto, jih sprejema in vabi, naj ostanejo malo pri nas."

"In oni? Se li odzivajo?"

"Ne odzivajo se radi. Vsakomur se mudi domov, vsak bi rad prišel v domači kraj. Vendarle se ta in oni ustavi in ostane pri nas teden ali dva. Ustavljajo pa se ne toliko zaradi hrane in odmoru, kolikor zaradi prijaznosti, s katero so povabljeni."

Vsak se prikloni zemlji, prime za delo in pomaga drugim. Sleherni med nami dela, in sicer z velikim navdušenjem.

Starec je prižgal pipo in vprašal:

"Kaj pa bo potem? Rdeča vojska se bo vrnila iz Nemčije, stopila bo zopet na rodno zemljo, ki jo je osvobodila za nas, pa je vojaki ne bodo spoznali. Iznenadeni bodo. Zakaj bodo iznenadeni? Zato, ker bomo mi naše kraje do njihovega povratka popravili in uredili. Njihov prihod bo za nas praznik. Vsi bomo kakor nanovo oživel, naši kraji pa bodo okrašeni. In mi bomo vojake pozdravljali, prinesli bomo iz hiš mize in stole ter jih bomo dilu!"

Poldrugi mesec po tem dogodku smo bili zopet na poti skozi isti kraj. Nebo je bilo po-

povabili, naj prisedejo k nam."

Starec je malo pomolčal, počakal, potem pa pristavil:

"Tako je to zamislila Darja Gurko."

In čez nekaj časa je še rekel: "Vidite, kako si je ona to stvar lepo zamislila!"

Konvencija SNPJ je finančno podprla SANS

Chicago, Ill.—Na zadnji seji 13. redne konvencije SNPJ v Evelethu je na iniciativno delegatov angleško poslujočih društev bilo darovano za politično akcijo Slovenskega ameriškega narodnega sveta \$793.69. Ta znesek je bil nabran med delegati in delegatinjami ter glavnimi odborniki SNPJ in konvencija je zaključila, da se imena vseh prispevatelev objavijo v uradnem glasilu. Po vrnitvi v Chicago pa je brat Andrej Cizej, tajnik in delegat društva Rožnik št. 18 SNPJ iz Chicago, prinesel gl. blagajniku še znesek \$6.31 kot njegove osebne prispevek in skupna vsota je poskočila na \$800.00.

Tajništvo SANSa se iskreno zahvaljuje vsem darovalcem za prispevke, zlasti pa se bratu Ruditu Lisichu, Donaldu Lotrichu, Franku Vratariču in mladim delegatkinjam, ki so idejo sprožili in jo izpeljali.

Seznam prispevatelev je sledeč:

Po \$15.00: Mirko Kuhel.
Po \$10.00: Anton Garden, Peter Geschell, Frank Grosser, Andrew Grum, Jr., Frank Ipavec, Michael R. Kumer, Rudy Lisch, Donald J. Lotrich, John Olip, Frank Petrič, Carl Samanich, Matthew J. Turk, Anton Udovič, Michael Vrhovnik, John M. Wirant, Jacob Zupan.

Po \$6.00: Joseph Golob.

Po \$5: Ursula Ambrožič, Frank Augustin, Jakob Baloh, Michael Bizjak, Tony Bogolin, Anthony Bozich, Joe Bratkovich, John Bruce, Matt Cankar, Frank Cebul, Joseph Culkar, Jacob Dolinar, Joseph Dolinar, Joseph in Dani Fifolt, Rok Firm, Lawrence Gradišek, Filip Godina, Frank Jacoby, Anton Jančič, Joseph Jež, Luka Jurkovič, Louis Kaferle, Matt Katalinič, Max Knaus, Frank Kolenc, Max Kumer, John Kvartich, John Lazar, Frank Laurich, Mike Ludvik, John Matosich, Ludvik Medvešek, Milan Medvešek, Mary Meklan, Martin Miklich, Frank Mlakar, Josephine Močnik, Stella Murn, Christine Nadvessnik, Blaž Novak, Joseph Omerza, Frank Pechnik, Joseph Petrič, Matt Petrovich, Frank Polz, Vinko Polz, Mary F. Prašnikar, Martin Pruss, Helen Ribarich, John Rimac, Anthony Rozanec, Anton Rupar, John Shaffer, Anton Shular, Louis Shuster, Tončka Simčič, John Simon, Mary Slobodnik, Joe Skuk, Mary Somrak, John Spiller, Christine Stritar, Louis Supančič, Frank Tegel, Edward Tomšič, Ray Travnik, Anton Tro-

jar, John Valetič, Andrej Vidrič, Frank Vratarič, Lenhart Werdinek, Frank Zaitz, Camilus E. Zarnik, Leo Zevnik in Joseph Zorman.

Po \$3: Ignac Jereb, Joe Koršič, Frank Modic, Milka Pasavec, Josephine Spendal in Mike Zakrajšek.

Po \$2.00: Vincent Arch, Frank Beutz, Charles Bizjak, Anton Bokal, Martin Bratanich, Louis Dornik, M. Dragan, Rose Drazenovich, Joseph F. Durn, Anton Fabian, Anton Gantar, Frances Gorence, Katherine Grandovic, Joseph Hrvatin, John Janc, Helen Jereb, John E. Klancher, Martin Klarič, John Kobi, Mary Konchan, Frances Kramer, Edward Krumberger, Rok Lesar, Max Martz, Frank Matko, Frank Menart, John Miklavčič, Tony Obluck, Martin Pečarina, John Petritz, John F. Plow, Rudolph Potochnik, Anne Prosper, Frank Pucel, Frank Putzel, Frank Rezek, Louis Sasso, Rudy Singer, Aleksander Skerly, Catherine Stayduhar, Krist Stokel, Frank Sustarsich, Mary Šuštaršič, Anton Taskar, William Tomsic, Jacob Volc, Anton Wauptich, Charles Zakely, Frances Zakrajšek, Henry Zorman, Anton Zornik.

Po \$1.00: A. Delegate (2), From Eveleth, 4 neimenovani, Jacob Adam, John Barich, Joseph Bohinc, Andrew Božič, Angeline Butalla, Joseph Cebon, John Cebular, Mary Cerv, Frank Chuchek, A. Cvetkovich, Theodore Culina, Paul Dankovich, Frances Dermotta, John Dolinar, Frank Erzar, Sr., Kaytan Erzožnik, Sylvia Fabec, Michael R. Fleischacker, Josephine Frantar, Eva C. Garden, John Gerl, Mary Gornik, Frank Gradišek, Emil Hrast, John Hribar, Frank Hrvatin, John Ivančič, Jennie Jerala, Julius Jerich, John Just, Anton Yakich, John Yeran, Matt Yurekovich, Frank Kaucic, Steve Kauchich, Martin Kirn, Charles Klanchar, Frank Kne, John Kobe (64), John Kocjan, Matt Kosehak, Marion Korach, Emma Korosec, Anton Kovach, Martin Krusic, Jacob Kunstelj, Anton Kuzner, Stanley Lajevic, John Lesar, Louis Mahkovic, Anton Mahnich, John Malovrh, Matija Marovič, Frank Medved, Andy Milavec, Jr., O. L., Lovrenc Ogrin, Ann Opeka, Joseph Ovca, Anthony M. Penich, Frances Perusek, John Peternel (377), J. Peternel (113), Jennie Petrich, A. Podboy, Anton Petochnik, Andrew Pirtz, Florian Pishek, Louis Pintar, Jacob Pompe, John Progar, Rose Mary Raines, Anthony J. Rebitch, F. Robnik, Frank P. Rodina, Rose M. Rudar, Michael D. Schultz, Frank Seday, John Sever, John A. Skarja, Jos. Skitaric, Peter Skoff, Anton Stigl, Frank Stih, Blaž Strovac, Josephine Sustarsich, Mary Sumina, Frank Sumpancic, J. Tancek, Vjekoslav Tumbar, Anton Turk, Mary Udovič, Gabriel Uljon, Mary Vasil, Anton Verbič, John Veršnik, Mary Vidmar, Anton Vidrič, Theodore Vucelich, Anton Vukovich, Angela Zaitz, Anton Zganjar, Jennie Zobitz, John Zugich.

Razno: Andrej Cizej \$6.31; Frank R. Wodnick \$2.24; Ciril Medved \$1.75; dva po 25c; Rose K. Doak \$2.20.

Skupna vsota \$800.00. Število darovalcev, med katerimi je tudi nekaj nedelegatov, je 270. Nekateri zalepke niso bile točno zaznamovane in zgodilo se je, da je med prispevatelji po \$2 eden, ki je daroval le \$1.00.

Mirko K. Kuhel, gl. blagajnik SNPJ in tajnik SANSa.

Maksim Litvinov — (Nadaljevanje s 1. strani.)

šna smer je bila izolacionistična, dočim je bil Litvinov izrazit internacionalist.

Toda Litvinov je bil vendar duh, ki je dajal smer ruski zunanji politiki preko 15 let, in prav do izbruha druge svetovne vojne. Celo njegovi največji sovražniki so priznali, da je pošten. Časnikarji in diplomati so mu zaupali. Nobenega dvoma ni o tem, da je užival zaupanje tudi doma med svojimi tovariši

bolševiki.

Posvetil se je marksizmu že v starosti 17 let in je moral že v rani mladosti bežati v zahodno Evropo, kjer se je pridružil Leninu. Pozneje se je vrnil v Rusijo, a je moral zopet bežati. Leta 1917, ko so bolševiki prevzeli vladno oblast, ga je Lenin poslal na Angleško, kjer je bil pa aretiran in zamenjan za britanskega agenta Lockharta, katerega so bili zapli Rusi.

Litvinov ni propadel radi nezaupanja svojih tovarišev in tudi ne radi notranjih homotij v stranki. Njegova tragedija je bila to, da je vedno zagovarjal sporazum z vzhodnimi velesilami, ter da je tu njegova uradna politična smer propadla.

Do precejšnje mere je bil žrtev politike zahodnega sveta. Na začetku svoje poti je zapustil Čičerinovo politično smer poziva vsem delavcem sveta — in je trdo delal v prid mednarodnim sporazumom. Toda ko je začel svojo prvo veliko kampanjo za splošno razoroževanje, sta Velika Britanija in Francija zahtevali, da jima ostane za večno ona premoč, katero sta takrat uživali.

Ko so Japonci udrlj v Mandžurijo, je Litvinov skoval svoj slaveni rek o nedeljivosti miru. Toda nikdo ga ni hotel poslušati. Ko je Hitler prišel na oblast, si je Litvinov prizadeval prepričati svet, da fašizem pomeni vojno. Malo jih je bilo, ki so mu verjeli. Prizadeval si je ustvariti zvezo proti nemški agresiji, ki bi bila edina mogla preprečiti vojno.

Po manjših začetnih uspehih se je ta politika razbila v Monakovem. Navzlic temu mu je še uspelo doseči to, da so se začeli v Moskvi razgovori z zavezniškimi vojaškimi delegati, toda Velika Britanija in Francija sta zahtevali, da ne sme noben ruski vojak prestopiti poljske meje ali na tla baltskih držav. Tako je v Mos. vi nastalo prepričanje, da gre za mednarodno zaroto proti Sovjetski uniji in Litvinov je bil odpuščen.

Ko so nacisti udarili na Rusijo, je bil poslan Litvinov v Washington, da prosi pomoči od zahodnega sveta. Toda njegova mislija, ki naj bi omogočila 'drugo fronto' že leta 1942 ali pa najpozneje 1943, ko je bila Rusija v resnični nevarnosti, se je izjalovila, tako da je bil avgusta 1943 pozvan nazaj v Moskvo.

Poznejši dogodki so pokazali, da je bil v pravem. Toda v politiki je uspeh edino merilo nemotljivosti. Ko je nastala politika "trdega nastopa proti Rusiji", z namenom, da se prisili prave iz Kremlja na kolena, je vpliv Litvinova popolnoma izginil. Sovjetski odgovor je bil neupogljivost — Byrnes in Bevin sta se srečala z Molotovom in Višinskim. Tu ni bilo nobene prostora več za Litvinova.

Kadar je v preteklosti Litvinov izginil, je bil to vedno znak, da je položaj nevaren. Danes še ne vemo, kaj bo ruski odgovor na trdo politiko zahodnih sil v tem letu 1946, toda nad vse verjetno je, da se ne bodo upognili.

Pridelek v Evropi obilen

Letos je bil pridelek v Evropi obilen, toda ne na Angleškem in ne v Jugoslaviji. Vzrok je bila suša.

Brezposelnostna podpora veteranom

Veteranom druge svetovne vojne je bilo izplačane od septembra 1944 pa do sedaj \$1,063,920,144. Prejelo jo je 4,900,000 bivših vojakov.

PRVA SLOVENSKA PRALNICA

Parkview Laundry Co.

1727-1731 W. 21st Street CHICAGO 8, ILL.

Fina postrežba — Cene zmerne — Delo jamčeno

TELEFONI: CANAL 7172—7173

ZA LIGNE TISKOVINE VSEH VRST
PO ZMERNIH CENAH SE VEDNO
OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO

ADRIA PRINTING CO.

1838 N. HALSTED ST. CHICAGO 14, ILL.

PROLETAREC SE TISKA PRI NAS

PRISTOPAJTE K

SLOVENSKI NARODNI PODPORNI JEDNOTI

USTANAVLJAJTE NOVA DRUŠTVA. DESET
ČLANOV(IC) JE TREBA ZA NOVO DRUŠTVO

NAROČITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Naročnina za Združene države (izvzemši Chicago) in Kanado \$6.00 na leto; \$3.00 za pol leta; \$1.50 za četrt leta; za Chicago in Cicero \$7.50 za celo leto; \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$9.00.

Naslov za list in tajništvo je:

2657 SOUTH LAWDALE AVENUE

CHICAGO 23, ILLINOIS

Poslušajte

vsako nedeljo prvo in najstarejšo jugoslovansko radio uro v Chicago od 9. do 10. ure dopoldne, postaja WGES, 1360 kilocycles. Vodi jo George Marchan.

Dr. John J. Zavertnik
PHYSICIAN and SURGEON
3724 WEST 26th STREET

Tel. Crawford 2312
OFFICE HOURS:
1:30 to 4 P. M.
(Except Wed., Sat. and Sun.)
6:30 to 8:30 P. M.
(Except Wed., Sat. and Sun.)
Res. 2219 So. Ridgeway Ave.
Tel. Crawford 8440
If no answer — Call
Austin 5700

BARETINCIC & SON

POGREBNI ZAVOD

Tel. 20-361

424 Broad Street
JOHNSTOWN, PA.

NEKAJ IZ DOGODKOV V LJUBLJANI V NJENIH NAJBOLJ TRAGIČNIH DNEH

Slika o izdajalcih v času, ko se je šlo za usmrnitev slovenskega naroda — za biti ali ne biti

Italijanska vojska je zasedla Ljubljano 11. aprila 1941. Isti dan so Nemci prvič bombardirali Novo mesto. Dne 15. aprila je jugoslovanska vojska položila orožje in podpisala kapitulacijo. Kralj in vlada sta pobegnili v inozemstvo.

Kaj se je zgodilo v Ljubljani dne 21. aprila 1941 pa nam pove "Slovenec" z dne 22. aprila, kojega fotostatični posnetek je v naših rokah. Uvodni članek na prvi strani se glasi:

Ljubljanski škof prevz. g. dr. Rožman na obisku pri Kr. Civilnem Komisarju

Zatem sledi slika skupine, ki jo tvorijo sledeči: prelat Nadrah, stolni prost in generalni vikar ljubljanski, italijanski kralevi civilni komisar Emilio Grazioli, dr. Gregorij-Rožman, škof ljubljanski, ter stolni dekan dr. Kimovec. Članek pravi:

Škof Rožman iskreno pozdravlja zločinca Rosenerja, ki je stotinam slovenskih talcev podpisal smrtno obsodbo.

"V nedeljo dopoldne se je ljubljanski škof dr. Rožman v spremstvu prelata Nadraha, stolnega prošta in generalnega vikarja, ter stolnega dekana dr. Kimovca podal na sedež Civilnega Komisarjata, da vrne obisk Komisarju Federale Emiliju Grazioliu.

Ob vходу sta ga sprejela polkovnik Piovani in posebni tajnik, ki sta ga spremljala v pisarno Civilnega Komisarja. Ob stopnišču je bila postavljena častna četa Kraljevih Karabinerjev.

Msgr. dr. Rožman je sporočil Kr. Civilnemu Komisarju svoj pozdrav in pozdrav vse duhovščine na slovenskem ozemlju, zasedenem od italijanskih čet, ter mu zagotovil popolno sodelovanje cerkvenih oblasti s fašistično Italijo v korist ljudstva.

Civilno Komisar se je zahvalil in se prisrčno razgovarjal s škofom, nakar sta govorila o raznih vprašanjih, ki se tičejo Cerkve.

Prevzvišeni je zapustil sedež Komisarjata, pozdravljen z istimi častmi kakor ob prihodu."

Prihodnja slika kaže škofa Rožmana, ki razoglav koraka iz poslopja, za njim in ob strani pa stoji oborožena četa Mussolinijevih karabinerjev.

Sodelovanje s fašistično Italijo je pretreslo živce narodno zavednih Slovencev. Posledica je bila odpor proti okupatorju in domačim pomagačem in ustanovitve Osvobodilne fronte slovenskega naroda, v kateri najdemo pesnika Otona Zupančiča, pisatelja-duhovnika F. S. Finžgarja, dr. Metoda Mikuža, bivšega škofjanskega arhivarja, Josipa Vidmarja in sploh ogromni del slovenskih izobražencev, kulturnih delavcev, ljudskih voditeljev, kmetov, delavcev in slovenske mladine.

Sodelovanje s fašistično Italijo se je nadaljevalo. Dne 16. februarja 1942 se je dogodilo sledeče:

V Ljubljani se pri škofu dr. Gregoriju Rožmanu "sestanejo" višje osebnosti bivših strank (razen članov konzulte, župana itd., ki so splošno zaničevani zaradi njihove politične korupcije), z namenom, da predlagajo italijanskim oblastem nekaj pogojev za svoje bodoče sodelovanje z njimi:

a) odstranitev vseh članov konzulte in župana,

b) dovoljenje za neposredno pobijanje komunizma (partizanov, t. j. OF) z zakonitimi sredstvi,

e) dovoljenje za organiziranje mladine, "ker so se pokazale organizacije vlade kot popolnoma neprimerne in ne poznajo slovenske psihologije" (akt divizije Isonco 1/5/H z dne 17.-II.-792).

S tem dejanjem so bili položeni temelji Beli gardi, zavezniči okupatorja proti narodno osvobodilni vojski."

Pa pravijo nekateri, da škof ni sodeloval z Italijani proti svojemu lastnemu narodu! Kaj pa z Nemci? Zgodba o proslavi Hitlerjevega rojstnega dne v Ljubljani je že poznana. Ravnotako proslula "Domobranska prisega". Isto glede blagoslavljanja nemške svastike in belogardistične zastave. Sama propaganda, kričijo

Poklon škofa Rožmana svojim zločinskim zaveznikom proti slovenskemu ljudstvu.

oni, ki bi radi oprali svoje izdajalsko delo s tem, da operejo tudi škofa Rožmana. No, pa pogledimo še malo nazaj. Ljubljana je bila osvobodena 9. maja 1945. V torek 1. maja pa je "Slovenec" priobčil na prvi strani sledeči oklic:

"SLOVENC I"

"S tem pozivom se obračam do onih slovenskih rojakov, ki so spoznali veličino časa in usodnost ure, ki bje našemu narodu, in so pripravljeni, slediti svojemu nacionalnemu in krščanskemu čutu dolžnosti ter stopiti v službo borec za

BOGA, NAROD IN DOMOVINO

"Naše domobranstvo, ki se bori hrabro in uspešno, drži ramo ob rami z nemškimi ter srbskimi in ruskimi narodnimi borci fronte naše domovine trdno v svojih rokah in jih bo zvesto, žilavo in zagrizeno držalo dalje.

"Podlo in sramotno pa bi bilo, če bi svoje junake v njihovi častni, pa vendar težki in nevarni polni nalogi samo občudovali in jih ne bi tudi najodločneje podprli. — Dosedanje uspehe naših domobrancev in zaščito, ki jo nudijo naši domovini in našemu narodu, moramo ne le obdržati, marveč jih moramo še povečati in utrditi.

"Zato je potrebno, da najboljši in na žrtve najbolj pripravljeni sinovi slovenskega naroda vstopijo v vrste

SLOVENSKEGA DOMOBRA NSTVA

in mu dajo novih moči in sveže borbenosti.

"Ti najboljši, za borbo in napore najbolj sposobni sinovi našega naroda, ki so s polnim srcem vroče ljubezni do naroda in domovine pripravljeni, če treba, položiti tudi svoje življenje na žrtvenik svobode v odločilni bitki z morilskimi, vseuničujočim boljševizmom, naj se javijo v Slovensko Domobranstvo!

"Prijavna mesta:

"V Ljubljani: Sprejemni urad Slovenskega Domobranstva, Puccinijeva 2. V pokrajini: Vse domobranske postojanke.

ERWIN ROSENER, L. R. SS-Obergruppenfuhrer, General der Waffen-SS und Polizei General: LEON RUPNIK, I. r. Prezident in general inšpektor, Slovenskega domobranstva.

"Če pogledamo nazaj na več ko poltrogletni obstoj Slovenskega Domobranstva, moramo pred zgodovino in pred slehernim ugotoviti, da je Slovensko Domobranstvo vzkliklo iz vseh plasti slovenskega naroda ob najtežji uri njegove preizkušnje. Postalo je narodno gibanje, ki je izražalo z največjim povdarmom narodno voljo odklanjati komunizem in njegove izrodke. Pripelo je na prapor vodila, katerim je ostalo zvesto od prvega dne: Bog, narod in domovina. Za te vzore so v službi domobranstva premnogi žrtvovali največ, kar so mogli dati za lepšo bodočnost domovine — svoje življenje.

"Zvesto svoji tradiciji stoji Slovensko domobranstvo tudi v teh časih trdno na braniku domovine in je pripravljeno pod vodstvom svojega ustanovitelja generala Leona Rupnika ramo ob rami z vsemi nacionalnimi borci, ki se bore na naših tleh, braniti fronte naše domovine.

"Dolžnost slehernega poštenega Slovenca je, da podpre Slovensko domobranstvo v njegovi častni nalogi z vsemi silami. Zato so vsi na žrtve pripravljeni sinovi slovenskega naroda pozvani, naj vstopijo v vrste Slovenskega domobranstva, da bo tako še bolj okrepjena domobranska borbenost v odločilni bitki z morilskim in vseuničujočim boljševizmom. Zato naj sleherni izmed vas stori to, kar mu narekuje zavedno slovensko srce in pošteno prepričanje."

Škof Rožman je sodeloval z Italijani. Priobčeni sliki sta dokaz, da je škof sodeloval tudi z Nemci. Kako prisrčno se smeje škof, ko sega v roko nemškemu generalu Rosenerju, kakor bi hotel reči: Hvala ti za tako dobro delo!

August 1946.

SANS.

Tovarna platnenih izdelkov d. d. Jarše tekmuje

S požrtvovalnim delom so delavci v tovarni platnenih izdelkov v Jaršah dvignili od osvojitve do danes produkcijo že za 300 odstotkov. Doslej so napravili štiri prostovoljne sobote. Od prvih dveh so darovali 14.000 za obnovo Zlatega polja, 8646 din za obnovo šol, 7000 din za vdove, 2000 din za volilni fond in 1206 din za potrebe K.

M. S. Domžale. Od zaslužka tretje prostovoljne sobote si bodo kupili prapor za 12.000 din, za 20.000 din pa knjig za svojo knjižnico. Zaslužek četrte prostovoljne sobote, ki bo znašal okrog 35.000 din, pa so namenili Komunistični partiji Slovenije. Poleg dela v tovarni je delavstvo pomagalo s prostovoljnimi delom tudi pri obnovi šol v Ihanu, Trzinu, Radomljah in Fizi. V kulturnem domu v Mengšu.

NEKAJ IZ LASKIJEVEGA POROČILA O OBISKU V SOVJETSKI UNIJI

V tem poletju je bila na obisku v Sovjetski uniji deputacija angleške delavske stranke, ki ji je načeljavil bivši njen predsednik Harold Laski.

Njegov članek, ki ga je nam poslala nova agencija ONA, se glasi:

Dva tedna sta seveda mnogo prekratka, da bi si bil mogel ustvariti kolikor toliko točno sliko o tako ogromni deželi. Toda govoril sem z ljudmi vseh slojev in ako se spominjam na to, kar so mi povedali, mi vstane pred očmi obris nekaterih podrobnosti, ki so tudi po tem kratkem obisku čisto jasne.

Izvemši najvišje osebnosti Sovjetske unije ne more nikdo niti oddalec preceniti neizmer-nih žrtev, katere je dala Rusija v tej vojni. Zmaga je bila odločilna in velika, toda do nje je vodila pot skozi mračne trenutke, ki so vodili tik ob prepadu poraza. Da se izogne nesreči, je morala Rusija napenjati vse svoje sile in vložiti v borbo do zadnjega drobca vse svoje energije in moči.

Po mojem mnenju je najbolje izraženo, koliko je trpela Sovjetska unija, ako povem, da bo trajalo kakih 10 do 15 let, predno bodo le materialne žrtve do neke mere popravljene.

Z drugimi besedami povedano — še ena generacija Rusije je obsojena na to, da živi ono trdo življenje, ki je bilo delež ruskega človeka od leta 1917 sem. Rusija je zmaga, toda zmaga je za las in breme nove vojne bi bilo preveliko zanjo po naporu, kateremu je bila podvržena.

Vojne si v Rusiji nihče ne želi, ne med vodilnimi niti med ljudskimi krogi. Na drugi strani pa je njihovo strastno hrepenenje za mirom in varnostjo nad vse veliko. To je temelj mnogih važnih faktorjev tamošnjega življenja.

Na podlagi svoje lastne izkušnje je Rusom težko razumeti, zakaj sta Amerika in Velika Britanija tako brezskrbni napram fašističnim pokretom v njihovih deželah. Prepričani so, da jih ne iztrebimo le radi tega, ker mislijo vodilni krogi Amerike in Velike Britanije, da jim utegnejo nekega bodočega dne ti fašistični pokreti prinesiti velike koristi. Ako bi res prišlo do tega, so Rusi prepričani, da bi bila zveza fašistov in srednjega stanu naperjena brez vsakega dvoma proti Rusiji.

Ta vtis potrjujejo različni obiskovalci Sovjetske unije, ki prihajajo tja iz vseh dežel, vključno Zedinjenih držav in Velike Britanije. Ako so levičarskega naziranja, prihajajo nekako vdani v možnost nove svetovne vojne, obenem pa navadno mnogo preveč naglašajo nesporazumljenja, ki obstojajo na primer na Angleškem glede politike zunanjega ministra Bevin.

Sumničenja in nezaupanje je ogromno naraslo radi poizkusov in splošnega postopanja v zadevi atomskih bomb. Zelo razširjeno je prepričanje, da je bi-kinski poizkus izveden kot neposredna grožnja proti Sovjetski uniji. Nasprotstvo proti narču Bernarda Barucha je utemeljeno pred vsem na mnenju, da je cilj tega načrta kritje organiziranega vohunstva.

Churchillov govor v Fultonu je pridal novega goriva tem sumničenjem. Kjerkoli sem bil, sem našel, da je ta govor znan

DRŽAVLJANSKI PRIROČNIK

nova knjižica, s poljudnimi navodili kako postati AMERIŠKI DRŽAVLJAN.

Poleg vprašanj, ki jih navadno sodniki stavijo pri izpitu za državljanstvo, vsebuje knjižica še v II. delu nekaj važnih letnic iz zgodovine Zedinjenih držav, v III. delu pod naslovom RAZNO, pa Proglas neodvisnosti, Ustav Zed. držav, Lincolnov govor v Gettysburgu, Predsednik Zedinjenih držav in Poedine države z glavnim mestom, številom prebivalstva in velikostjo.

Cena knjižice je samo 50 centov + poštino vred.

Naročila sprejema;

Knjižarna Proletarca

2301 S. Lawndale Avenue

CHICAGO 23, ILL.

vsakomur v vseh podrobnostih. Povsod so mi ga navajali kot dokaz zato, da se reakcija nadeja zgraditi proti Rusiji naperjeno koalicio, češ, da je Churchill skušal v to svrhu izkoristiti svoj prestidž v Zed. državah in njenem narodu.

Mnogo tega povzroča neznanje razmer britanskega in ameriškega življenja. Narod se globoko zanima za kulturno, posebno literarno in znanstveno življenje v Zed. državah in Veliki Britaniji. Toda izvemši v krogi političnih in duhovnih prvakov je resnično znanje le površno in sporadično, posebno na polju gospodarske in politične ureditve in ustroja naših dežel.

Del sumničnega izvira iz tega, da Rusi ne morejo razumeti, zakaj zahodne demokracije tako poudarjajo demokracijo na osnovah svobodnih volitev, zasebnega imetja in socialne ureditve. Nerazumljivo jim je, zakaj naj bi bila Grčija prisiljena, da sprejme nazaj svojega kralja in zakaj toliko oklevamo v vprašanju Francovega režima.

Bodočnost malih dežel predmet dveh konferenc

(Nadaljevanje s 1. strani.)

ske in washingtonske diplomate kakih sedem glasov več.

Sovjeti pa bi napredovali za tri glasove, če bi se sprejelo med Z. N. Vnanjo Mongolijo, ki je tudi poslala aplikacijo. Albani-jo ter s časoma Bolgarijo. Slednja ima pred sabo še vedno problem mirovne pogodbe in težave ji dela Grčija, dočim ji Jugoslavija pomaga.

Predlogi za arabsko ligo Velik problem posebno za Ve-

liko Britanijo je propagiranje med Arabci za ustanovitev takozvane arabske zveze, ki bi jo tvorilo osem dežel. Te so Sirija, Lebanon, ki sta republik, ter monarhije Yemen, Egipt, Saudi Arabija, Transjordan in Irak. Vlade vseh teh dežel zahtevajo, da se tudi Palestino prizna za neodvisno arabsko deželo in da se naseljevanje Židov v njo ustavi.

Angleži se zelo boje zameriti se Arabcem, kajti takozvana življenska žila britanskega cesarstva gre skozi Sredozemlje mimo arabskih dežel.

Da-li je vprašanje borbe glede bodočnosti Palestine umetno ali resnično — o tem se mnenja križajo. Mnogi smatrajo, da je negovano v angleških krogih nalašč v prilog Arabcem, dočim Židom naklonjeni krogi v Zed. državah trdijo, da bi Arabci s svojo opozicijo proti Židom v Palestini že zdavnaj prenehali, ako bi Amerika in Anglija napravile na vlade arabskih dežel zadosten pritisk.

Vsekakor je položaj sedaj tak, da je ves sredni vzhod v negotovosti.

Sovj. vlada dolži Anglijo sedaj intrigriranja posebno v Iranu (Perziji) in v Iraku, kjer se gre za ogromna oljna polja. In ob enem se Moskva hujuje nad Zed. državami, ki so se tudi umešale v Sredozemlje in poslale tja na prijateljsko misijo precejšnje del svoje vojne mornarice.

Ako se veliki četvorici, ali petorici na konferenci v Parizu posreči skovati mir, ki bo držal, bodo ta nasprotstva polagoma prenehala in začela se bo res doba, v kateri bo svet pozabil na vojno. Drugače pa se bo pripravljal na nov spopad, kar se že vrši.

Dobro je, da ni nihče brez napak, kajti če bi kdo bil, ne bi imel nobenega prijatelja. — Hazlet.

HELP WANTED

HAND SANDERS and LABORERS

TOP WAGES TO TOP MEN — TIME AND HALF OVER 40 HOURS

HOSPITALIZATION — GROUP INSURANCE PLAN AND OTHER COMPANY BENEFITS

Excellent Working Conditions — Steady Work Throughout the Year

APPLY TODAY

AMERICAN FIXTURE MFG. CO.

2300 LOCUST — ST. LOUIS, MO.

COVERING MACHINE

OPERATORS

Sewing Machine Operators

S. S. Operators — Quad

Operators

DAY OR NIGHT — TOP WAGES

VACATION AFTER FIRST YEAR

Apply

CAPITOL PAPER BOX CO.

1600 South Jefferson

BOYS & MEN

18 Years or Older

Wonderful opportunity for a steady job with a good future. We will teach you: SOLDERING and WELDING and pay good wages while you learn. Starting wages: Boys, 85c per hour. Gradual increase in pay. Very good working conditions. Apply at once

MEDILL WELDING and

ENGINEERING CO.

2934 West Medill Avenue

ASSEMBLERS

OF ELECTRICAL PARTS

Ideal Working Conditions

GOOD WAGES

Solar Light Mfg. Co.

1357 S. JEFFERSON STREET

— MEN —

All around factory work.

We work in 3 shifts — Choose any shift

CHICAGO ROTOPRINT CO.

4601 W. Belmont

GIRLS — WOMEN

FOR FACTORY WORK

(Experience Not Necessary)

Steady Work — Good Pay

J. GREENEBAUM

TANNING COMPANY

3057 NORTH ROCKWELL

Phone IRVING 8671

GIRLS — WOMEN

Needed For

Pasting and Folding

Christmas Cards

Clean work; can seat by the Table

Full or Part Time

Day work from 8 A. M. to 4:30

P.M. Evenings from 5—10:30 P.M.

Apply

1616 No. Mozart Street

WOMEN FOR LIGHT WORK

We need several women for light

work in cleaning offices

Work 35 to 40 hours a week

Excellent Working Conditions

Good Pay — Steady Work

At Sheffield and North

Avenue

Phone MOHAWK 6300, Ext. 25

Wanted At Once

MAIDS

CLEANING WOMEN

SERVING WOMEN

ASSISTANT COOK

Telephone DAVIS 2200

Ext. 74, Between 9 and 3.

General Factory Work for small

metal tube & fabricating company.

No exp. necess. 85c per hr to start.

Excell. work. cond. Good transp.

1/2 blk. E. of Halsted, betw. Con-

gress & Van Buren Fisher Process

Mfg. Co. 750 W Tilden

An echo: The shadow of a sound;

a voice without a mouth; and

words without a tongue.—Horace

Smith.

NAROČITE AMERIŠKI DRUŽINSKI KOLEDAR

SVOJCEM V STAREM KRAJU

Stane \$1.65 s poštino vred. Pošljite nam točen naslov in vsoto, drugo izvršimo mi.

PROLETAREC, 2301 So. Lawndale Ave.

CHICAGO 23, ILL.

Iz SANSovega urada

3935 W. 26th St., Chicago 23, ILL.

Kdo je krivec?

Zadnja poročila kažejo, da bo spor med Ameriko in Jugoslavijo mirnim potom poravnani. Ne bo pa končana strupena propaganda proti Jugoslaviji. Takih incidentov kot je bila blejska tragedija se torijska reakcija celo veseli, kajti dajejo ji navidezno dober povod za povečanje svoje reakcionarne gonje proti Jugoslaviji, oziroma da smo dosledni — proti Sovjetski zvezi in nji naklonjenim državam.

Pretekla tedne je ta kampaanja dajala Jugoslaviji tako srmatno publiciteto v ameriškem tisku, da je vsakega poštenega človeka, predvsem pa zavedne Amerikance jugoslovanskega kolenja, zbolela globoko v srce. Boletina je bila dvojna: kot ameriške državljane nas je zbolela tragična smrt petih ameriških letalcev, ki so popolnoma nedolžni izgubili svoja mlada življenja nekje na gorenskih gorah; zbolelo nas je in zgrazali pa smo se tudi nad okoliščinami, ki so privedle do tega tragičnega incidenta, ki je v lahkomišljeni in brezskrbni ameriški javnosti provociral veliko antipatijo napram novi Jugoslaviji in njenim težnjam za ohranitev tistih pridobitev jugoslovanskih narodov, zaradi katerih so žrtvovali 15% svoje prebivalstva in tako ogromno gospodarsko škodo, da jo bodo še dolgo občutili prihodnje generacije Slovencev in drugih Jugoslovancev.

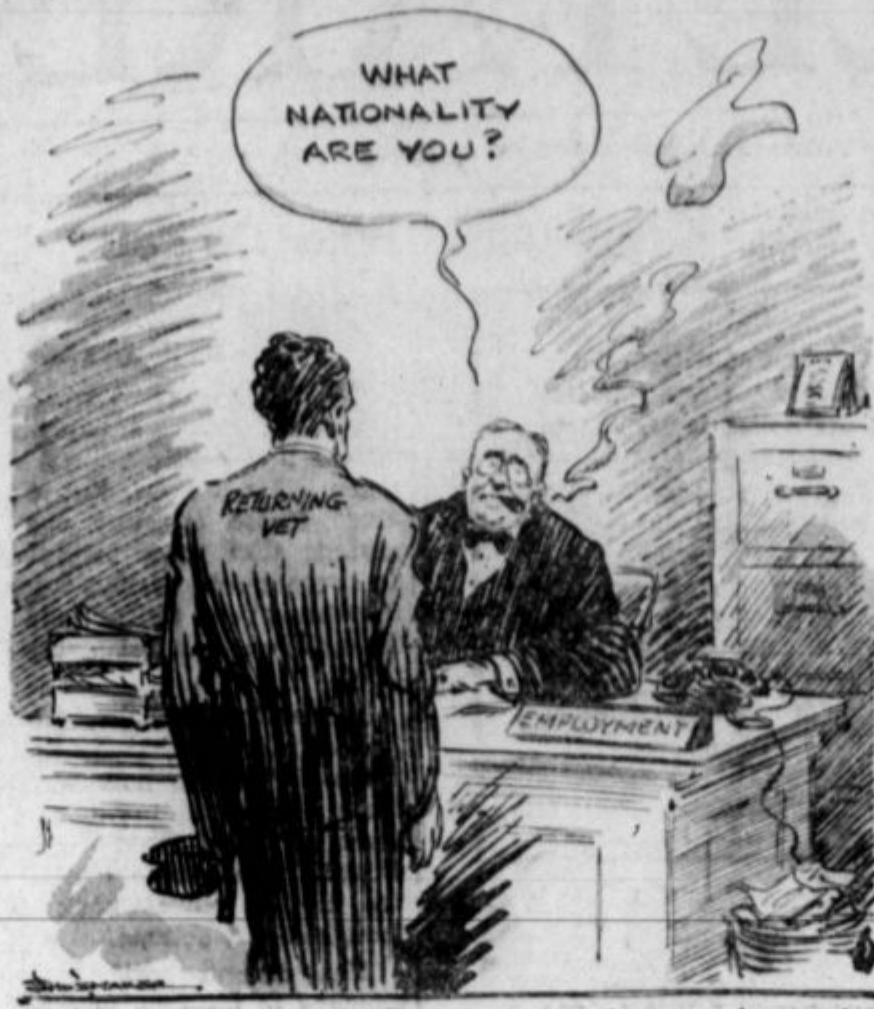
Ce bi naš ameriški tisk bil bolj objektivni in nepristranski, bi ta umetno zasajena antipatija napram Jugoslaviji bila bolj umljiva. Ker pa je pretežno večina ameriškega žurnalizma pod kontrolo reakcije — domače in kontinentalne — prikazuje le eno stran tega umetno ustvarjenega dogodka in s tem upa doseči popoln razkol med Vzhodom in Zapadom ter tako doseči politično ono, kar Hitler, Mussolini in Hirohito niso dosegli militistično. Nazadnjaško časopisje je analiziralo ameriško-jugoslovansko epizodo v luči lažipatriotizma in to anafitično teorijo je z največjo slastjo potisnilo v požiralnik svojih čitatelev. In poprečnega ameriškega čitatelja poznamo. Zanaša se na mnenje poročevalcev, ki imajo direktna navodila o čem in v kaki luči morajo biti pisana njihova poročila. Ti fakti so bili že večkrat temeljito dokazani, toda ameriška javnost se še ni ničesar naučila. Trezno razmotrivanje obeh strani tega tragičnega dogodka — jugoslovanske in ameriške strani — nima prostora v glavnem ameriškem tisku in ta žalostna, a resnična situacija je največ odgovorna, da je Jugoslaviji sovražna klika ustvarila konfuzijo in javnem mnenju ter predstavila našo najboljšo zaveznico za sovraž-

nico, ki v zahvalo za prejete dobrote baje strelja na naša letala. Kaj je ozadje vsega tega? Jugoslavija je od treh strani obkoljena od anglo-ameriške vojske, koje poveljniki v glavnem nasprotujejo notranjemu razvoju Jugoslavije. Angleške čete okupirajo Koroško in severni Stajer. Angleške in ameriške čete so zasidrane za Morgonovo črto, ki je presekala Slovensko Primorje na dvoje. Po sinjem Jadranu plovejo ameriške in britanske križarke, kojih topovi odprto in preteče žugajo jugoslovanski obali. V Grčiji so britanske čete, kojih pozornost je bolj obrnjena proti severu — Jugoslaviji — nego politični zmešnjavi v Grčiji. V Italiji, Avstriji, na Koroškem so v službi anglo-ameriške vojske in pod zaščito zaveznikov razni elementi bivše jugoslovanske kraljeve vojske, četnikov, belogardistov in ustašev, katere so njihovi voditelji uverili, da bo kmalu prišel čas, ko bodo njihove čete prekoračile jugoslovanske meje in končno uresničile program, radi katerega je izgubil glavo Draža Mihajlovič in njegovi kolegi v izdajstvu, ki so v najhujši uri narodov Jugoslavije izkoristili priložnost in se za dosego svojih izkoriščevalnih namenov poklonili Hitlerju in Mussoliniju ter se obrnili proti svoemu lastnemu narodu.

Jugoslovansko ljudstvo s strahom opazuje vse te preteče kretanje — postalo je nezaupno. Anglo-ameriška letala in bombniki, ki so v večjem številu preletavala slovensko ozemlje v zvezi z močnim protestom od strani jugoslovanske oblasti, so ta strah in to nezaupanje še povečala. Med 16. julijem in 8. avgustom tega leta je bilo naštetih nič manj nego 172 tujih letal nad Jugoslavijo. Med temi je bilo 87 velikih bombnikov in 40 lovcev. V svojem ultimatumu 20. avgusta priznava naš državni departament, da je v isti dobi ameriška vojska napravila 74 poletov med Avstrijo in Italijo, toda letalcem je baje bilo prepovedano prestopiti jugoslovanske meje. Iz tega bi se sodilo, da so ostala letala bila angleška. Jugoslavija je protestirala, toda brez uspeha. Naš veleposlanik v Belgradu Richard Patterson je v svojem poročilu priznal, da je bilo res nekaj podlage za protest.

Ta napetost, nezaupnost in strah jugoslovanskih oblasti je tudi deloma odgovorna, da se je Jugoslavija trenutno spozabila in odprto nasleda provokaciji. Tito je bil na počitku na Bledu. Kaj bi ne dali njegovi sovražniki, ako bi se kakemu ubežnemu fanatiku posrečilo prileteti s Koroške in spustiti precizno bombo na državno vilo ter spraviti Tita v krtovo deželo? Letalci četne jugoslovanske armade so bili na straži in čim se je neprijavljeno letalo prikazalo nad Blej-

IS THIS WHAT HE FOUGHT FOR?

Courtesy Appreciate America, Inc.

sko dolino ter ni hotelo pristati, je bila posledica nezgodbna. Eni se izgovarjajo, da je letalo radi slabega vremena zašlo iz redne plovne črte. Morda res! Toda znano je tudi, da je avijon odletel z Dunaja v viharnem vremenu ter da je bil polet le rutinskega značaja. Brez dvoma bi lahko počakalo, da se razvedri in bi ne zašlo nad teritorijo, preko katerega je bilo prepovedano leteti brez uradnega dovoljenja. Eni domnevajo, da dotični polet ni bil samo navaden slučaj, temveč navadno izzivanje povoda, da se Jugoslavijo na mirovni konferenci diskreditira. To je bilo 20. avgusta. Pet belih krst je bilo oddanih ameriškim vojaškim oblastem 8 dni kasneje. Čigava krivda je bila, da je izgubilo življenje pet mladih fantov? Mar jugoslovanska, ker je vlada zahtevala, da zavezniki spoštujejo suverene pravice Jugoslavije nad svojim teritorijem? Jugoslovanska, ker je Titoovo življenje znalo biti v nevarnosti? Jugoslovanska, ker so njeni uradni protesti bili ignorirani? Koliko časa bi jaz dovolil sosedovim gostom hoditi čez moje dvorišče brez vsakega dovoljenja, kot da bi bilo dvorišče njihovo?

Enajst dni prej je bilo drugo ameriško letalo prisiljeno pristati v ljubljanski okolici. Pilot baje ni razumel mednarodnega signala in uporabljeni so bili rafali s strojnico, predno so se letalci razumeli. Ranjen je bil le turški stotnik, ki je bil z ostalimi vred interniran v Ljubljani. Imel je baje sabo kamero in filme, vsled česar je bil zadržan par dni več kot drugi.

Ce so ameriški in britanski letalci dobili navodilo, da nimajo letati preko jugoslovanskega ozemlja, kako si naj potem tolmačimo dejstvo, da je v dobi 3 tednov bilo naštetih nad Jugoslavijo 172 tujih letal? Ali je bilo vreme krivo?

Vsa dejstva kažejo, da so bili vsi ti nepostavni poleti nad Slovenijo in Jugoslavijo navadna provokacija ali izzivanje od strani vojaških oblasti v upanju, da se bo Jugoslavija v svoji neravnosti enkrat spozabila in bi tako nastala prilika, da se vse te nenaklonjene zavezniške sile navalijo na njeno ozemlje in z okupacijo izsilijo intervencijo. In kdo bi se tega bolj zavedel nego torijska Britanija, ki svoje imperialistične namene skriva za hrbotom strica Sama v upu, da bo striček iz Amerike ohranil in še nadalje zagotovil nadaljevanje razmer, ki so dovoljevale britansko dominacijo in eksploatacijo Balkana in Sredozemlja, preko katerega pelja življenska črta do britanskega imperija na Vzhodu.

Vsa sedanja ameriška zunanja politika kaže, da je Churchill zelo dobro uspel s svojim načrtom ter da je naš državni departament nasedel tej skemi in jo z vso vnetostjo izvaja. Če ho- di Amerika za britanski imperij po kostanj v žrjavico, kdo je kriv, ako si opečemo prste?

Mi smo Amerikanci! Nesrečni dogodek na Gorenjskem nas boli! Dal bi se preprečiti, ako bi ne bilo skrivnih sil, ki so si ga načrtno zaželele. Dal bi se preprečiti, ako bi se Jugoslavija trenutno ne spozabila in nasleda v past, ki je bila spretno nastavljena. Ameriški narod je do-

broščen in dobrohoten. Jugoslavija bi se mu najbolj prikupila, ako bi kar javno povedala: Fantje, pogledajte! Tako je: štiri leta smo se borili in umirali, da smo sami osvobodili svojo domovino. Sedaj jo bomo uredili tako, kakor narod sam želi. Naša dejanja so izvajanje ljudskih želja. Zgradili si bomo boljši dom, da bomo živeli bolj srečno in v miru. Toda vi nas ne razumevate. To nas plaši. Bojimo se, da bi nas zopet kdo ne ogoljufal. Preveč najboljše krvi je preteklo, da bi pustili drugim gospodariti nad nami. Veliko ste nam pomagali in hvalečni smo vam zato. Dajte nam moralno podporo še sedaj, kajti med nami je veliko skupnega. Dajte nam priliko, da se izpolni besede vašega pokojnega predsednika Roosevelta, ki jih je zapisal v Atlantski charter. Mi mislimo pošteno, delajte pošteno tudi vi. In skupno bomo postavili podlago za trajni mir, bratstvo in prijateljstvo med svobodoljubnimi narodi.

Amerika bi take besede razumela...

Naša dolžnost kot zavedni Amerikanci je, da storimo vse v svoji moči, da se prepreči vsi vzroki, ki bi vodili k novemu svetovnemu klanju in uničenju moderne civilizacije. Amerika je naša nova domovina. Največ ji bomo koristili in s tem sami sebi in našim dragim preko oceana, da pobijamo sovražno propagando, ki pod krinko raznih psevdoizmov dela pogoje, ki pe-ljajo naravnost v tretjo svetovno vojno. Viharji ohladi, ki se zbirajo nad Ameriko, morajo izginiti, če hočemo, da se zvedri tudi nad Jugoslavijo.

Mirko G. Kuhel; tajnik.

Niso jih pozabili

Vsa zaprašena je stala na cesti z jersbamom na glavi in se ozirala okoli sebe. Kamion, ki jo je pripeljal v Ljubljano, je izginil za ovinkom.

"Kje pa je partizanska bolnica?" je vprašala mimoidočega. "Na Zaloška cesti!" ji je nekam hladno odgovoril prileten možki.

"Ce bi vedela, kje je Zaloška cesta... Prosim, pokažite mi..." "Nimam časa!"

Stojec na pločniku sem ji gledal v globoko vdrite oči. Imel sem občutek, da se bo vsak čas zgrudila od pretežkega bremena. Pogledala me je, toda nago-voriti se me ni upala. Bala se je hladnega odgovora.

"Pa pojdiva, mamica!" Ko sem ji pomagal na tramvaj sem se čudil, kako more boleha ženica nositi tako težak tovor.

"Ali imate sina v bolnici?" "Nimam enega, veliko jih je tam..."

Spoznal sem, da je ena izmed tistih plemenitih slovenskih žena, ki so ves čas osvobodilne borbe delale čudeže. Pri vstopu na bolniško dvorišče je stražar takoj videl, da je prišla na obisk k partizanom zopet ena izmed tistih tisočev, katerim ne bo srce nikdar nehalo utripati za junake.

V pisarni ekonomata Centralne vojne bolnice. Tovariš Slavko More in politkomisar Stanko Keber-Kogo mi pripovedujeta o dobrih slovenskih srečih, ki jih ni malo, posebno med prepro-

stim kmečkim ljudstvom. Vsak dan prihajajo, posamezniki ali pa v skupinah. Vsi so enaki, pa bili mladi in stari, na obrazih žari vsem enak izraz: ljubezen in spoštovanje do njih, ki so jim priborili to ljubo in zlato svobodo. Od vsepovsod pridejo. Z Dolenske, Notranjske, Stajerske, Gorenjske, včasih peš, drugič z vlakom, vedno pa obloženi s težkimi nahrbtniki, košarami in jerbasi. Sami sebi odtrgujejo od ust.

"Mi bomo že kako, za vas tu-jaj je težje..." govori stareček med izlaganjem raznih dobrot z nahrbtnika.

"Ne samo, da ne sme biti rajen partizan lačen, temveč mora imeti vsega na izbiri!" krepko zloguje Notranjka, ko prinaša iz jerbasa razne dobrote. "Za to smo pa mi slovensko ljudstvo, ki moramo skrbeti zanje!"

"Poglej," mi pravi More.

V rokah držim pregled daril, ki jih je prejela bolnica v času od 5. do 29. junija. Številke in besede povedo vse: preko deset tisoč jajc, sto in sto kilogramov peciva, bele moke, borovnic, česenja, jagod, mnogo cigaret, žganja, vina, zelenjave, suhega sadja, ruma, medu, zdravilnih rož in čaja, surovega in svežega masla, malinova, denarja, rjuh, brisač itd.

Koliko truda in ljubezni je v

teh darilih! Naše dobro ljudstvo, ki je ves čas borbe podpiralo borce, tudi sedaj ni nanje pozabilo.

Značilno je tudi to, da razne vojaške enice odstopajo hrano ranjencem in bolnikom. Tako stoji v pregledu: Od 42. samostojne čete...

Naši fantje, ki so zdravi, mislijo na svoje bolne tovariše! Tudi v tem se vidi zdravje naše mlade Titove vojske.

Ljudstvo je povezano z vojsko. To je prvič v zgodovini Jugoslavije. Tisti redki pa, ki tišči razne zaloge po skrivališih in mislijo na črno borzo in samo na svoje želodce, bodo pa itak kmalu pričakali zaton svojega "kšefta" prav v tej plemenitosti slovenskega človeka.

V senci košatega drevesa sedi na klopi ženica, ki je pred dobro uro prinesla darila za bolne partizane. Ni sama. Venec partizanov stoji krog nje, se razgovarja z njo in pojo partizanske pesmi. Pesmi, ki so se rodile tudi v njeni borni hišici nekje na Dolenskem, v času ko je v smrtni nevarnosti nudila "svojim fantom" streho in kruh, kakor dela tudi danes.

"No, mamica, ste zadovoljni!"

"Se vprašaj! Tako se mi zdi, kot da bi prišla na božjo pot!"

Jože Bon.

OBNAVLANJE LENINGRADA, KI JE BIL PORUŠEN, NAGLO NAPREDUJE

V prihodnjih petih letih bodo Leningrad popolnoma obnovili, saj je eno prvih industrijskih in kulturnih središč v obsejni državi. Ena izmed najbolj nujnih nalog, ki čakajo Leningrad, je ta, da bo obnovil svojo kovinsko industrijo.

Dežele v severovzhodnem in severnem delu Sovjetske zveze imajo obilo rud in premoga, tako da je pač mogoče v bližnjih okolišjih mesta ustvariti veliko kovinsko industrijo, ki bi krila potrebe vseh ostalih industrij v Leningradu.

Do leta 1949 bodo zgradili tri plinarne v Estoniji in leningraski pokrajini. Te bodo dobavljale plin 275 tisočim stanovanjem in 25 tisočim podjetjem v Leningradu. Hkrati bodo položili plinski vod Estonija-Leningrad, dolg 262 km.

Pred vojno so v leningraski pokrajini izkopali 2.500.000 ton šote. Ko bo petletka končana, bo ta količina prekoračena. V načrtu imajo tudi, da bodo zgradili več tovarn za šotne briket, kar bo omogočilo, da bodo šoto uporabljali obenem kot kurivo.

Čimprej bodo obnovili tovarne za gradnjo težkih mehaničnih predmetov, turbin, električnih strojev in aparatov. Tekstilne tovarne vseh bodo občutno povečali. Isto velja za obutev, tkanine in druge predmete za dnevno uporabo velikega mesta in njegove okolice. Obnovitve industrije, prevoznih zvez in drugih gospodarskih področij bo imela za posledico, da bo v mestu vedno več ljudi.

Leningraska industrija

Mesto, ki je prestalo devetsto dni sovražnega obleganja, si je hitro pridobilo svoje staro dobro ime enega največjih industrijskih središč v deželi. Ze pred koncem lanskega leta je mnogo velikih leningraskih podjetij izpolnilo načrt za proizvodnjo za lansko leto. Mnogokje so napravili več kot je bilo v načrtu.

Vsa podjetja, ki jih je bila vojna omrtvičila, so v začetku lanskega leta že spet obratovala. Tovarne, ki so bili iz njih med vojno spravili velik del opreme v zaledje, so zdaj spet v polnem obratu, čeprav niso pripeljali nazaj v mesto niti enega samega stroja.

Tako so n. pr. na Uralu med vojno opremili s stroji leningrasko tovarno "Kirov" novo tovarno tankov. Vendar tudi v Leningradu delavci tovarne Kirov niso prenehali z delom, čeprav so bili Nemci le sedem tramvajskih postaj daleč od tovarne. Po porazu hitlerjevcev so tovarniški delavci sami znova opremili delavnice. Zdaj pa stalno povisujejo svojo proizvodnjo.

V Leningradu ni bilo niti ene tovarne ali delavnice, kjer bi delavci sami ne zgradili novih prostorov ali ne napravili nove opreme. Samo v leningraskem trustu za montiranje so delavci postavili za 5000 ton teže novih

nja generatorjev pa za dva in polkrat.

Leningraščani so prepričani, da bodo l. 1950 izdelali za 20 odstotkov več kovinskih stružnic kot l. 1940. Proizvodnja papirne industrije je že za 30 odstotkov prekoračila predvojno. Naglo se razvijajo tudi ladjedelnice, precizna mehanična industrija in še druge vrste. Leta 1950 namenjajo po načrtu izdelati 235 milijonov metrov bombažnih tkanin in za 15 odstotkov več volnene-ga blaga ko pred vojno.

Prav kmalu bo Leningrad začel vse rane, ki mu jih je zadala vojna in bo tako dal svoj velik delež za nadaljni razvoj in napredek bratske Sovj. zveze.

Pomorski arhiv v Leningradu

Osrednji državni pomorski arhiv v Leningradu, kjer hranijo najbolj redke dokumente o zgodovini ruske mornarice, obstoji že 220 let. Posebno dragoceni so v njegovih zbirkah rokopisi slavni admiralov Uzakova, Nahtmova in Makarova. Za arhiv skrbi generalni poročnik Zmakin, ki je dejal Tassovemu dopisniku:

"Zbirke pism, odredb in zapisov Petra Velikega, ki zadevajo razvoj ruske mornarice, imajo veliko zgodovinsko vrednost. Arhiv ima tudi risbe prvih ladij, ki jih je narisal Peter sam, plačilni seznam, ki je na njem car potrdil prejem mezd, ki jih je zaslužil, ko je živel pod imenom ladjedelnca Petra Mihajlova, itd.

Listine admirala Uzakova vsebujejo ladijski dnevnik z datumom 1788. Velike so zaslu-gue admirala Lazareva — junaka narvarinske bitke — ki je objadral svet in bil predhodnik cele vrste admiralov. Imamo dnevnik fregate Kreiser, ki je na njej Lazarev tretjič in zadnjič jadral okoli sveta.

Osrednji pomorski arhiv ima dnevnik znanega ruskega admirala in znanstvenika Makarova. Zapisniki, ki jih je Makarov napravil kot gojenec pomorske šole, prej še niso bili objavljeni. V dnevniku je živo izražena njegova ljubezen do morja in pomorske službe. Pripravili smo za objavo zvezek listin o admiralu Nahtmovu, ki smo ga bili bili sestavili na temelju arhivskega gradiva."

Leningraski jezikoslovci na delu

Leningraski strokovnjaki za orientalske jezike so zaključili svoje proučevanje številnih jezikov, ki jih govorijo ljudstva na skrajnem severu. Profesor jezikoslovja Tereščenko je napisal obsežno monografijo "Oris slovnične neneškega jezika."

Tatjana Petrova je dokončala svojo knjigo "Jezik sahalinskih Orokov". Profesor doktor filozofije Cincius je pripravil veliko delo "Primerjalno glaslovsje tunguzo-mandžurskih jezikov". Vsa ta dela bo izdalo leningrasko vseučilišče.

Leninovo mesto živi. Obnavlja ga delovno ljudstvo, ki se zaveda, da je v njegovih rokah usoda tega čudovitega mesta ob Nevi. Hkrati se pa tudi zaveda, da na prebivalstvo Leningrada in na prebivalstvo Sovjetske zveze zro pogledi vseh narodov, ki si želijo resnične svobode in velikega življenja.

Slovenski poročevalci.

Nova "KUCHARICA"

ZA AMERIŠKE SLOVENKE

— "SLOVENSKO-AMERIŠKA KUCHARICA" —

Izdala MRS. IVANKA ZAKRAJSEK

KNJIGA, KI JO JE VSAKA GOSPODINJA ŽELELA IMETI!

Poleg obilnega informativnega gradiva svoje stroke vsebuje tudi okrog 1200 receptov za amerišanska in starokrjska, oziroma evropska jedila. — V njej je tudi ANGLEŠKI ODDLEK, kjer so v angleščini podana pojasnila in recepti za take naše jedilne posebnosti kot POTICE, SARKLJI, KRAPI, BUHELJANI, CMOKI itd. — To bo našim tu rojenim kuharicam zelo dobrodošlo in se jim ne bo težko navaditi pripraviti "specialitete", ki so jih vedno tako radi imele doma.

Ker ameriške Slovenke do sedaj niso imele svoje KUCHARSKE KNJIGE, BO TA NOVA "KUCHARICA" veliki večini naših gospodinj in kuharic zelo dobrodošla.

Nova knjiga ima velikost 8x5½ inche, obsega skoro 500 strani, (40 poglavij), ter je vezana v trde in močne platnice. Tiskana na dobrem papirju, z vidnimi črkami.

Cena \$5.00 s poštnino

NAROČILA SPREJEMA

PROLETAREC

2301 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO 23, ILL.

NAJBOLJŠA POMOČNIKA PRI UČENJU

ANGLEŠČINE IN SLOVENŠČINE STA

ANGLEŠKO-SLOVENSKI

BESEDNJAK

Cena \$5.00

IN

ANGLEŠKO-SLOVENSKO BERILO

Cena \$2.00

Avtor obeh knjig je DR. F. J. KERN

NAROČILA SPREJEMA

PROLETAREC

2301 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO 23, ILL.

MORE TO BE DONE

The Senate's War Investigating Committee, headed by Sen. James M. Mead, has completed the first phase of its inquiry into war profiteering. The results up to now surely warrant a deeper investigation into the whole system of letting Government war contracts, with more emphasis on the larger corporations, which gobbled up two-thirds of the war contracts, and on the Government officials and policies that made outrageous profiteering possible.

Most of the hearings and headlines up to now have concentrated on a shoeing concern—the paper munitions empire built up by the unsavory Garsson Brothers with the help of a Congressman and some of the Army brass-hats. There is a great deal more to be uncovered, if Comptroller Lindsay Warren, the watchdog of the Treasury, is as accurate as he usually is.

Warren suggested that uncounted millions were handed out to war profiteers by the Government and that additional billions were given away in contract negotiations.

Six years ago, when the late President Roosevelt was assuring the nation that this war would not spawn the munitions millionaires of World War I, The Progressive warned in a series of articles and editorials that there was bound to be a repetition to the 1917-1918 scandals unless the cost-plus system of financing war contracts was scrapped entirely.

Some changes in the system were made, but mostly they were changes in name only. As a result, the same abuses were practiced by Government officials and private contractors with the same depressing results. As Warren put it in his testimony before the Senate investigators:

"Cost-plus procurement is the greatest device ever invented for pumping out the Treasury. What incentive remains for exercising the American genius for efficiency when the most farfetched and extravagant outlays are reimbursed, dollar for dollar, upon the unchecked approval of a friendly or downright sociable contracting officer?"

The moral laxity in Washington during the war was astounding. "High officials," as Warren describes them, who had control over the disbursement of billions of dollars of public funds, "accepted entertainment, including cocktail parties, hotel bills, and even travel, from the contractors, while at the same time drawing travel expenses and salary from the Government."

These were the men who were supposed to be representing the people. These were the men who were negotiating and renegotiating contracts—while enjoying the luxurious hospitality of the munitions makers with whom they were negotiating.

Exposure of wartime practices by the Mead Committee is a useful, vital public service. But there is more than that to be done. The General Accounting Office, which Warren heads, must be given the green light to investigate war accounts at once, not alone for headline purposes, but so that it can squeeze millions of dollars of excess profits out of the still unsettled contracts.—The Progressive.

YOUR FORTUNE IN COFFEE GROUNDS

With the aid of the people who control prices (in a manner which determines whether big business shall get its profits by billing the storekeeper or from tax-financed subsidies) we have become able to tell fortunes by reading the bottom of a worker's coffee cup.

The grounds that are left behind tell us that Mr. Worker is going to have a harder time of it in making his wage fit his family's needs. Those grounds alone will take from 10 to 13c extra a pound out of his pocket.

The recent increase in coffee prices hits so close to the average American's hearth that we believe more people should understand by now that there's something wrong in this land of the four freedoms.

The though part of it is that we weren't asked about the coffee boost. As in the case of less comforting articles, we were simply told. Coffee will cost so and so much more, the announcement read one day — and that was that!

It may interest our readers to know that the cost of green coffee at the dock was advanced only 8.32 cents per pound. Why, then, the extra 5 cents increase by the time it reaches the consumer?

Don't be silly. We live under a percentage economy. Everybody who handles the fragrant berry adds his percent on the higher price. See it? That way they make extra profit on the increase. The reason you pay more is so the people who stand between you and the underpaid coffee plantation worker can have more profit.

It's a nice system these workers have been voting for, isn't it? — Reading Labor Advocate.

YUGOSLAVIA DEFENDED BY AUTHOR LOUIS ADAMIC

Louis Adamic was recently interviewed by a United Press reporter. Excerpts pertaining to the interview apparently appeared in a number of newspapers throughout the country; however, no New York City paper carried it.

The following appeared in the Long Island Daily Press dated August 23, 1946:

"Author Louis Adamic thinks the crisis in Yugoslavia is a result of what he calls Winston Churchill's 'victory' over the late President Roosevelt in matters of world policy.

"Adamic said in an interview that the U. S. has been 'consistently unfriendly to the new Yugoslav development, and this has helped to create a fear psychosis among Yugoslavia's people.'

"Adamic said Yugoslavia's ineptness in public relations, and consequent failure to sell the United States on her ideas for self-betterment, also had contributed greatly to the crisis.

"Churchill's aim was always clear, much clearer than Roosevelt's," said Adamic. "Churchill wished to preserve the British Empire and not get the United States to underwrite this."

"Adamic said that Roosevelt, on the other hand, was opposed to imperialism and genuinely hoped for a 'new world,' but that Churchill's ideas eventually had defeated FDR and formed the basis for Anglo-American post-war action.

"I know because I witnessed this," he said. "Roosevelt invited me to their meeting in 1942 for no other reason (he believed) than to present my own opposition to imperialism in an effort to help Churchill understand how he

(Roosevelt) felt on the subject."

"Adamic said he understood the Yugoslav government had sent at least 12 protest notes to Washington concerning U. S. aerial violation of her territory.

"I understand that there was no reply to any of these notes," he added, "except to the one of March 25. The American government answered negatively on May 20."

"He said that Yugoslavia also had threatened to come before the United Nations and charge the United States with aggression and that the American note of May 20 had referred to this as a 'frivolous idea.'

"Adamic emphasized that he was 'baffled' by the drastic means used by Yugoslav fighter pilots to achieve their ends, but repeated that he believed the trouble grew partly out of the Yugoslav fanatic fear of World War III.

"As an American, I cannot express my sense of horror over the entire development," he said, "but I do wish that the United States public generally, would try to look at the shooting incidents against the background of our own unfriendly official attitude toward Yugoslavia during the past year and a half, and in the frame of the whole unfortunate picture."

WOMEN "ALCOHOLICS"

"In the early days of my practice, not more than one alcoholic of each 10 who came to me for treatment was a woman. Now the ratio is four women in every 10."

That statement was made by Dr. Robert V. Seliger, a physician in the famous Johns Hopkins Hospital at Baltimore.

THE MARCH OF LABOR

Here's Something Worth Watching

Will democracy be brought to Japan by converting Japanese Big Business into Japanese-American Big Business?

That question is raised by a remarkable article in the "Wall Street Journal," a newspaper which is conservative but often publishes facts found nowhere else.

In Japan, as in Germany and Italy, big industrial "trusts" subsidized militarists and Fascists, put them in power and thus contributed to the war. If democracy is to be encouraged in Japan, it would seem that these trusts should be curbed.

According to the "Journal," the Japanese industrialists see a way to avoid that fate. They "want Americans to invest capital in Japanese industry."

"Typical is a statement by Baron Takakimi Mitsui, former head and major shareholder in Mitsui, largest of the great business trusts (zaibatsu). He suggests that U. S. companies buy into major Japanese firms.

"U. S. business men could move in now and literally take over Japan," the article says.

Americans are having plenty of trouble curbing their own trusts, hoping to preserve democracy here at home. If the same trusts "take over" Japanese industry, in partnership with Jap monopolists, what will happen to democracy in Japan and the United States?—Labor.

What Is the Answer to This?

"Rear Admiral Lawrence B. Richardson, recently resigned assistant chief of the Navy Bureau of Aeronautics, has been named assistant to the president of the Curtis-Wright Corporation." That news item again raises this question:

Can admirals, generals and officials of government departments and commissions faithfully represent Uncle Sam when they have their eyes on fat jobs with corporations which do business with the government or are regulated by it?

This question has often been asked in Washington, but no real solution for the problem has been found.

Meanwhile, "Brass Hats" continue to leave the army and navy to accept large salaries from airplane companies, shipyards and munitions manufacturers, and government officials and lawyers continue to sell their "inside knowledge" to private interests which offer them more money than they receive from Uncle Sam.—Labor.

PROGRESS

I.
From the rim of the hills, wet, swollen hands
Of sullen clouds push down.
Beneath the tempest's heavy frown
The rabbits run to earth. Small bands
Of apes hold closer, keeping warm.
They shiver for they fear the storm.

II.
The Rain-God rides! His gleaming spears
He flings in anger through the trees.
The mother crouches; at her knees
Brown children greet the storm with tears.
Old warriors hide in huts of sod
And tremble, for they fear the god.

III.
What says the sky? No god can tell
The terror some gray cloud may rain
Since men of science, lucid, sane,
Have built a sky-borne man-made hell
To drive men underground like elves.
They worry, for they fear themselves.

Chf.

IRONY IN FOOD

One of the ironies of the current food situation is that, while America has fallen down decidedly on fulfilling its obligations in supplying food promised to Europe and India, there is an absence of basic commodities in this country. This results not from any shortage, but from the desire of producers and processors to obtain the highest profit for their goods, regardless of the effect either on the workers of America, or on the millions who are likely to starve within the next few months, in Europe and Asia.

That the labor unions and the some of the consumers groups

have at last been shaken out of their lethargy is seen in the attempts at starting "buyers strikes" to bring down the cost of basic commodities. Although they deserve the fullest support as action of workers against exploitation, it is at best a defensive maneuver. Production for use is still an effective answer.—The Call.

POOR FELLOW

White—Say, that's a pretty looking nurse you've got.

Black (sick in the hospital)—I hadn't noticed.

White—Gee, I didn't realize you were that sick!

What Do You Believe?

By RUTH TAYLOR

"It isn't important what we believe, but how we express those beliefs that matters." "It isn't so much what we do, but what we are." Those are two copy book sayings that have been repeated and repeated in various forms. And they have been twisted and turned to apply to almost every situation.

Personally I feel they are wrong. It does matter what we believe as much as it does how we express those beliefs. It matters as much what we do as what we are. But what is most important of all is the motive power back of both thoughts and actions.

What doesn't matter is not what happens to us—but whether what we do is important to be done. We may be personally defeated, but our principles never, a great thinker once said. The truly important thing in this world is not so much where we stand as in what direction we are moving.

Where we go wrong—in our own lives, in our national lives, in our everyday responsibilities is in not trueing our actions to a high enough motive. We act on expedience, not on principle. We compromise—not with things, but with our own beliefs, with our own conscience. We dodge responsibility, we evade issues, and the truth eludes us, because of our own weaknesses.

Here's an example. We say that one of the great principles in American life is the denial of absolute sovereignty. Is it? Or, rather is it put into effect? Just try denying the absolute sovereignty in "efficient" organizations and see how far you get. Did you ever try not "going along with the boys?"

What we should have said was that this is a motive power—and then try to put it into practice.

All life proceeds from beliefs of some kind. The question is not—shall we have beliefs? But—what beliefs have we? Are they a vital part of our every day life? Are we better for our beliefs? Do they help us to help those whose paths our path crosses? Unless we can answer in the affirmative our beliefs are vain.

What do you believe—and how do you live up to your beliefs?

RATS WASTE 28 MILLION TONS OF FOOD YEARLY

Under date of June 27, 1946, the Department of Agriculture, in response to a query from the People's Lobby, wrote:

"The Fish and Wildlife Service estimates that there are probably two rats for each person in the United States, and that each rat consumes about fifty pounds of FOOD a year and wastes or destroys three times that much. They have no way of telling just how much grain is eaten or destroyed by rats.

"The Fish and Wildlife Service is doing, and has been for some time, all it can do with the limited funds and personnel available. Action is not being postponed until fall. They are cooperating with local agencies all over the country and with the Public Health Service, which is engaged in typhus and malaria control in the South.

"The loss of foods chargeable to rats, amounts therefore, to about 56 million pounds, or 28 million tons of foodstuffs, a year." The Lobby comments, adding:

"While not all of this food could be sent to the starving scores of millions of people in other countries, directly or in concentrate form, obviously a good deal of it could, and most of the rest could be consumed by 30 the per cent of American families whose average savings are \$700, and the 40 per cent whose average savings are \$40.

"Won't you request the Chairman of the Senate and House appropriations Committees, and the Director of the Budget, to all of whom I am sending copy of this letter, to see that the Fish and Wildlife Service gets enough appropriation to end this death dealing waste.

"It would appear that rats are a greater threat to the happiness and peace of the world than 'reds.'

BARRING THE PROPHET

Tramp — Madam, I have seen better days.

Madam—That may be, but I have no time to discuss the weather with strangers.

Stop, Look and Listen—and Live!

Stop, look and live!

That's the advice given summer motorists by the National Safety Council as it reported a 4 per cent increase in grade crossings fatalities during 1945. Last year, 2,074 persons met death at grade crossings, while 4,275 were injured.

Contrary to general belief, there were more daylight accidents than at nighttime with 56 per cent occurring before darkness set in. Only 285 of the fatalities were pedestrians and 50 other people such as bicyclists; the remainder involved motor vehicles.

The Council revealed that more than one-third of the accidents occurred at crossings, which were protected by gates, lights, bells or watchmen, and nearly two-thirds involved trains moving at less than 30 miles per hour, or standing still.

The great majority, 87 per cent, of daytime grade crossing accidents were classified as "locomotive hit cars," while 55 per cent of the night mishaps were in this category. About one-third of the night accidents were "car hits other part of train."

Ordinary, common-sense precaution will prevent any motorist from meeting death or injury, at a grade crossing. As the National Safety Council warns: "Don't insist on your rites!"—The Brewery Worker.

Another Mad Farm-Land Boom Is Here

An economic danger signal was flashed recently in a Department of Agriculture report.

Since the 1930's, the report said, the average price of farm land has risen 77 per cent.

Also, more and more farms are being sold, and they are changing hands rapidly "after short periods of ownership."

In other words, speculation in farm lands is running wild again, as it did during and after the First World War.

That land boom put a crushing mortgage burden on millions of working farmers, kept them impoverished through the 1920's, and was a main cause of the general economic crash of 1929.

Will the same thing happen this time?—Labor.

Who Makes What!

Want to know who made all the money in America during the lush years of war—and particularly during 1945?

It wasn't the little fry, nor the worker in the country. Not by a long shot.

The Federal Reserve Board says recently that 47 per cent of the workers of America earned less than \$2,000, or only \$38.48 a week; while less than 38 per cent of workers in America earned as much as \$77 a week, and these days it takes about \$77 a week to keep a worker and his family.

Just about three per cent of American families had income of \$7,500 or over.—The Progressive Miner.

Interpreters Add to Conference Confusion

By DAVID SCHOENBRUN

PARIS—(ONA)—Difference in language is an important factor contributing to the unhealthy atmosphere at the Paris Conference of 21 nations, a poll of delegates and linguists reveals. Bad translations and above all inadequate interpretations have plagued the delegates from the first day of the Conference. They increase the difficult task of the world's press.

Even with flawless translations, the very process of translating all speeches into English, French and Russian would in itself be a wearisome affair, slowing up procedure and trying already jumpy nerves. However, the official interpreters have been so inadequate that the delegates and chiefs of delegations have been obliged on several occasions to warn the chair about faulty translations.

A. V. Alexander, British First Lord of the Admiralty and deputy chief of the British delegation, after listening to an interpreter giving his address in French, protested from the floor to President—Premier Georges Bidault of France, then in the chair, that the interpretation was "wholly inadequate."

Some examples of errors are particularly serious. Jan Masaryk, Czechoslovakian Foreign Minister, told the Overseas News Agency that on one occasion Soviet Foreign Minister Vyacheslav M. Molotov said, "Perish the thought that this Conference might fail. It must not fail and we must proceed to fundamentals with this determination in mind." The interpreter said, "Mr. Molotov says it is not important to worry about whether this Conference might or might not fail. What we must do is to go ahead immediately with the fundamentals and not worry about the possibilities."

After one of Yugoslav Vice Premier Edvard Kardelj's speeches, the delegation from his country was heard shouting all through the French translation, "C'est faux, c'est faux (that's wrong, that's wrong)." A Yugoslav correspondent explained that E. Kardelj at one point had mentioned that Yugoslavia had been the victim of German and Italian Fascist aggression, whereas the interpreter had left out the word Italian, thereby editing E. Kardelj's speech to mean that only the Germans had attacked Yugoslavia.

There are countless other examples of varying importance that have led delegates to say that the language barrier and faulty interpretations have become a real obstacle to better understanding. One hot exchange between Andrei Y.

Vishinsky, for Russia, and President Bidault, as chairman, could have been avoided if either spoke the other's language.

The Overseas News Agency staff at the Conference speaks and understands ten languages, covering all those spoken at the Conference. It is impossible for them to give a detailed report on the errors of interpretation, since no complete stenographic transcript of the sessions is available. All the meetings are summarized in French from stenographic notes, but the secretariat general cannot provide a complete transcript of interpellations and speeches in the original languages. Translating the speeches into three languages is a difficult assignment and errors can be excused. But ONA reporters say that the Conference interpreters compare very poorly with any other international gathering they have covered, particularly the translations from Russian addresses.

Elizabeth Dijour of the ONA staff was an official State Department interpreter for the Balkan delegations at the San Francisco meeting at which the United Nations was organized. Her comments on the present Conference language difficulties are unprintable in any of the seven languages she speaks.

Elizabeth Dijour of the ONA staff was an official State Department interpreter for the Balkan delegations at the San Francisco meeting at which the United Nations was organized. Her comments on the present Conference language difficulties are unprintable in any of the seven languages she speaks.

OSS AIDED MONARCHY IN ITALIAN ELECTION

An American recently returned from Italy reports that one of the reasons for the slim majority in favor of the Republic in the June election was the fact that the American Office of Strategic Services took a direct hand in the campaign — on the side of the monarchy.

According to this informant, the OSS, during the height of the Partisan battle against the Fascists, had on its pay roll numerous gangsters for "dirty work." In the June elections, these hoodlums, still on the pay roll of OSS, went to work for the monarchy.

They inspired monarchist demonstrations, provoked battles with Republicans, and attempted to bully a vote in favor of the monarchy by calling attention to their OSS connections.

The OSS, which has recently obtained a good deal of publicity because of its "undercover" activity during the war, has been added to the State Department since the end of the war.—The Call, Aug. 26.

RIGHT!

Chemistry Professor—What is the outstanding contribution chemistry has made to the world?
Student—Blondes.